Europaparlamentet

HANDBOK

OM DET

ORDINARIE LAGSTIFTNINGSFÖRFARANDET

En handbok om parlamentets roll som medlagstiftare

November 2019

Generaldirektoratet för unionens interna politik

Direktoratet för lagstiftningssamordning och samordning av utskotten

Enheten för lagstiftningsfrågor (LEGI)

PE 640.179

SV

Denna handbok är avsedd för Europaparlamentets ledamöter och personal. Den har tagits fram av enheten för lagstiftningsfrågor (LEGI) och påverkar inte de ståndpunkter som parlamentet kan komma att inta. Återgivning eller översättning för icke-kommersiellt bruk är tillåtet under förutsättning att källan anges och att Europaparlamentet meddelas i förväg och får en skriftlig kopia. © Europaparlamentet (2019)

LEGI Unit@europarl.europa.eu

FÖRORD

Det är med glädje som vi – vice talmännen med ansvar för förlikning i Europaparlamentet och ordföranden för utskottsordförandekonferensen – kan presentera den här uppdaterade handboken om det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Syftet med handboken, som har tagits fram av enheten för lagstiftningsfrågor, är att ge praktisk information om hur parlamentet organiserar sitt arbete inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Under den åttonde valperioden skedde en rad viktiga förändringar. Bland annat ingicks det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning, som trädde i kraft i april 2016. Dessutom genomfördes en allmän översyn av parlamentets arbetsordning, som trädde i kraft i januari 2017.

Det är mycket viktigt att alla berörda aktörer i parlamentet förstår hur lagstiftningsförfarandena fungerar, eftersom detta kan stärka parlamentets roll som medlagstiftare vid antagandet av EU-lagstiftning och öka den demokratiska legitimiteten.

Vi rekommenderar därför att alla ledamöter, all personal och alla som är intresserade av parlamentets lagstiftningsarbete läser denna handbok.

© Europaparlamentet (2019)

Katarina Barley, Nicola Beer, Mairead McGuinness
Vice talmän med ansvar för förlikning

Antonio Tajani
Ordförande för
utskottsordförandekonferensen

INNEHÅLL

1. INLEDNING 1

2. HUVUDAKTÖRERNA OCH DERAS ROLLER I DET ORDINARIE LAGSTIFTNINGSFÖRFARANDET 3

2.1. Parlamentet 3

2.2. Rådet 4

2.3. Kommissionen 5

2.4. Andra institutionella aktörer kopplade till det ordinarie lagstiftningsförfarandet 7

3. DET ORDINARIE LAGSTIFTNINGSFÖRFARANDET 11

3.1. Framläggande av ett lagstiftningsförslag 11

3.2. Första behandlingen 13

3.2.1. Parlamentets första behandling 14

3.2.2. Rådets första behandling 21

3.3. Andra behandlingen 23

3.3.1. Parlamentets andra behandling 23

3.3.2. Rådets andra behandling 25

3.4. Förlikning och tredje behandlingen 25

4. INTERINSTITUTIONELLA FÖRHANDLINGAR 26

4.1. Inledning 26

4.2. Trepartsmöten 28

4.3. Förfarande för att genomföra interinstitutionella förhandlingar 29

4.3.1. Parlamentet 29

4.3.2. Rådet 32

4.3.3. Kommissionen 32

4.4. Aktörer inom de interinstitutionella förhandlingarna 33

4.4.1. Parlamentet 33

4.4.2. Rådet 33

4.4.3. Kommissionen 33

4.5. Insyn i parlamentets förhandlingar och möjligheter att säkerställa ansvarsutkrävande 36

5. FÖRLIKNINGSFÖRFARANDET I DETALJ 37

6. SLUTGRANSKNING, UNDERTECKNANDE OCH OFFENTLIGGÖRANDE AV DET ANTAGNA UTKASTET 40
6.1. Juristlingvisternas slutgranskning 40
6.2. Undertecknande 41
6.3. Offentliggörande 41
7. ANDRA FÖRFARANDEN DÄR PARLAMENTET ÄR INBLANDAT 42
7.1. Särskilda lagstiftningsförfaranden 42
7.1.1. Samråd 42
7.1.2. Godkännande 43
7.2. Delegerade akter och genomförandeakter 43
8. INTERINSTITUTIONELLA AVTALET OM BÄTTRE LAGSTIFTNING 45
9. DET ORDINARIE LAGSTIFTNINGSFÖRFARANDET I SIFFROR 48
10. TERMINOLOGI 52
11. ANVÄNDBARA LÄNKAR 56
BILAGA I – Artikel 294 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt 60
BILAGA II – Relevanta bestämmelser för det ordinarie lagstiftningsförfarandet 62
BILAGA III – Uppförandekod för förhandlingar i det ordinarie lagstiftningsförfarandet 73
BILAGA IV – Turordningen för ordförandeskapet i rådet 76
Bilaga V – Följderna av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen för de majoriteter och tröskelvärden som används inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet 77

1. INLEDNING

I och med Lissabonfördraget blev medbeslutande[1] officiellt ”det ordinarie lagstiftningsförfarandet” (artikel 294 i EUF-fördraget)[2] och det vanligaste sättet att anta lagstiftning på EU-nivå. Detta förfarande omfattar nu en stor majoritet av EU:s verksamhetsområden (se ruta 1).

Det ordinarie lagstiftningsförfarandet bygger på principen om jämbördighet mellan det direktvalda Europaparlamentet, som företräder EU:s befolkning, och rådet, som företräder medlemsstaternas regeringar. De båda institutionerna (medlagstiftarna) antar lagstiftning gemensamt på grundval av ett förslag från kommissionen. Ingen av dem kan anta lagstiftning utan att ha kommit överens med den andra, och de båda medlagstiftarna måste godkänna en identisk text. En sådan överenskommelse kan ingås i var och en av de tre möjliga behandlingarna inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Om ett lagstiftningsförslag avvisas i något skede av förfarandet eller om parlamentet och rådet inte kan nå en kompromiss faller förslaget och förfarandet avslutas.

Tanken är att den här handboken ska ge en praktisk överblick över det ordinarie lagstiftningsförfarandet, som är det viktigaste lagstiftningsförfarandet för att anta unionslagstiftning. Handboken inleds med två allmänna kapitel som ger en introduktion till de olika aktörerna och deras roll i förfarandet (kapitel 2) och till förfarandets olika faser (kapitel 3). Kapitel 4 beskriver mer utförligt hur de interinstitutionella förhandlingarna går till (hur parlamentet får sitt mandat och vad som händer under trepartsmötena). Därefter följer information om förlikningsförfarandet (kapitel 5) och om undertecknandet och offentliggörandet av den antagna texten (kapitel 6).

Kapitel 8 ger en fylligare bakgrund till det reviderade interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning, som trädde i kraft den 13 april 2016 och som har haft stor inverkan på hur parlamentet, rådet och kommissionen samarbetar genom att införa en rad initiativ och förfaranden för att förbättra lagstiftningen.

I slutet av handboken finns en kort översikt över andra relevanta förfaranden där parlamentet har en roll att spela (kapitel 7), ett kapitel med relevant statistik om det ordinarie lagstiftningsförfarandet (kapitel 9) och en lista med termer, förkortningar och akronymer (kapitel 10). I bilagorna kan du bland annat hitta de mest relevanta bestämmelserna för det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Dessutom finns det information om de beslutsmajoriteter och tröskelvärden som är tillämpliga efter brexit inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

---

[1] I praktiken är det fortfarande vanligt att termen ”medbeslutande” används i stället för den officiella termen ”det ordinarie lagstiftningsförfarandet”.

[2] Fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat *EU-fördraget*) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*): Se bilaga I med artikel 294 i EUF-fördraget.

Ruta 1 – Viktiga milstolpar: från medbeslutande till det ordinarie lagstiftningsförfarandet

Fördragen:

- **Maastrichtfördraget, november 1993**: Medbeslutandeförfarandet, som omfattade ett begränsat antal lagstiftningsområden (framför allt den inre marknaden), infördes.
- **Amsterdamfördraget, maj 1999**: Medbeslutandeförfarandet förenklades, vilket gjorde det möjligt att ingå överenskommelser vid första behandlingen. Tillämpningsområdet utvidgades till att omfatta fler än 40 rättsliga grunder (inklusive transport, miljö, rättsliga och inrikes frågor, sysselsättning och sociala frågor).
- **Nicefördraget, februari 2003**: Medbeslutandeförfarandets tillämpningsområde utvidgades till att omfatta fler områden.
- **Lissabonfördraget, december 2009**: Medbeslutandet blir officiellt ”det ordinarie lagstiftningsförfarandet”, som omfattar 85 av unionens verksamhetsområden (inklusive jordbruk, fiske och den gemensamma handelspolitiken).

Interinstitutionella avtal:

- **Gemensam förklaring om praktiska bestämmelser för medbeslutandeförfarandet, 2007**[1]: Denna förklaring innehåller praktiska bestämmelser om hur medbeslutandeförfarandet fungerar. I förklaringen, som antogs 1999 och reviderades 2007, erkänns uttryckligen den betydelse som ”trepartssystemet” har under hela medbeslutandeförfarandet.
- **Ramavtal om förbindelserna mellan Europaparlamentet och Europeiska kommissionen, 2010**[2]: Detta ramavtal innehåller åtgärder för att utöka dialogen mellan parlamentet och kommissionen och förbättra informationsflödet och samarbetet kring förfaranden och planering. Vidare ingår bestämmelser om kommissionens möten med experter, översändandet av konfidentiell information till parlamentet, förhandlingarna om och ingåendet av internationella avtal och tidtabellen för kommissionens arbetsprogram.
- **Interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning, 2016**[3]: Detta är ett avtal mellan parlamentet, rådet och kommissionen som trädde i kraft i april 2016 och som ersatte det tidigare avtalet från 2003. Det innehåller en rad initiativ och förfaranden som de tre institutionerna kommit överens om för att verka för en bättre lagstiftning genom att fokusera på programplanering, bättre lagstiftningsverktyg (bl.a. konsekvensbedömningar och samråd med allmänheten och berörda parter), val av rättslig grund, delegerade akter och genomförandeakter, insyn, genomförande och förenkling.

[1] Gemensam förklaring av Europaparlamentet, rådet och kommissionen av den 30 juni 2007 om praktiska bestämmelser för medbeslutandeförfarandet. EUT C 145, 30.6.2007, s. 5.

[2] Ramavtal om förbindelserna mellan Europaparlamentet och Europeiska kommissionen. EUT L 304, 20.11.2010, s. 47.

[3] Interinstitutionellt avtal av den 13 april 2016 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om bättre lagstiftning. EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

2. HUVUDAKTÖRERNA OCH DERAS ROLLER I DET ORDINARIE LAGSTIFTNINGSFÖRFARANDET

2.1. Parlamentet

Parlamentets löpande verksamhet, bl.a. den interna organisationen och beslutsförfarandena, regleras av dess **arbetsordning**. På parlamentet utförs lagstiftningsarbetet av det eller de ansvariga[1] parlamentsutskotten[2]. Varje lagstiftningsförslag som tilldelas ett utskott hänvisas (vanligen efter ett beslut från utskottssamordnarna) till en politisk grupp, som utser en "**föredragande**". Denne ska utarbeta betänkandet för utskottets räkning. Andra politiska grupper kan utse "**skuggföredragande**" som inom utskottet ska företräda deras ståndpunkt i ärendet.

Utskottets **ordförande** är ansvarig för att leda utskottssammanträdena och sammanträdena för utskottets samordnare. Ordföranden fattar beslut om omröstningsförfarandena och avgör huruvida ändringsförslag är tillåtliga eller inte. Ordföranden leder också de interinstitutionella förhandlingarna.

I början av valperioden får varje politisk grupp utse en av sina ledamöter till sin **samordnare** i utskottet. Samordnarna sammanträder inom stängda dörrar, ofta i samband med utskottssammanträdena. Utskottet får delegera befogenhet till samordnarna att besluta om tilldelning av betänkanden och yttranden till grupperna, anordnande av utfrågningar i utskottet, beställningar av studier, utskottsdelegationer och andra sakfrågor eller frågor som rör organisationen av utskottsarbetet.

När det genomförs interinstitutionella förhandlingar under första och andra behandlingarna företräds parlamentet av en **förhandlingsgrupp** som leds av föredraganden. Det eller de ansvariga utskottens ordförande, eller en vice ordförande som utsetts av utskottsordföranden, fungerar som ordförande för gruppen. Förhandlingsgruppen ska omfatta åtminstone skuggföredragandena från varje politisk grupp som önskar delta (artikel 74 i arbetsordningen). Mer information om de interinstitutionella förhandlingarna finns i kapitel 4.

Parlamentsutskotten och deras ledamöter assisteras administrativt i sitt lagstiftningsarbete av utskottssekretariaten (som organiserar och planerar utskottssammanträdena och ger stöd och råd om utskottsrelaterade frågor), de politiska gruppernas rådgivare (som ger stöd och råd till sin gruppsamordnare och till enskilda ledamöter), ledamöternas assistenter och parlamentets övriga enheter, bl.a. enheten för lagstiftningsfrågor (LEGI), rättstjänsten, direktoratet för rättsakter, utredningsavdelningarna, Europaparlamentets utredningstjänst, Europaparlamentets presstjänst och generaldirektoraten för översättning respektive tolkning. Vid tredje

[1] Se ruta 6 i kapitel 3.2.1.

[2] Bilaga VI till parlamentets arbetsordning innehåller en beskrivning av ansvarsområdena för vart och ett av parlamentets ständiga utskott (som är 20 till antalet).

behandlingen samordnar LEGI det administrativa stödet till parlamentets delegation till förlikningskommittén.

Ruta 2 – Parlamentets politiska organ

Talmanskonferensen (artiklarna 26 och 27 i arbetsordningen) består av parlamentets talman och ordförandena i de politiska grupperna. Den ansvarar för den allmänna politiska styrningen av parlamentet och de politiska aspekterna av parlamentets verksamhet, bl.a. parlamentets arbetsorganisation och förbindelserna med dels EU:s övriga institutioner och organ, dels tredjeländer. Talmanskonferensens sammanträden hålls normalt veckan före och under sammanträdesperioderna i Strasbourg (vanligen på torsdagsmorgonen).

Presidiet (artiklarna 24 och 25 i arbetsordningen) består av parlamentets talman, de 14 vice talmännen (av vilka tre är ansvariga för förlikning) och de fem kvestorerna, som har en rådgivande funktion. Presidiet är ansvarigt för administrativa och ekonomiska frågor som rör driften av institutionen. Dess sammanträden hålls normalt på måndagskvällen under sammanträdesperioderna i Strasbourg.

Utskottsordförandekonferensen: (artikel 29 i arbetsordningen) består av ordförandena i alla ständiga och särskilda parlamentsutskott. Den övervakar utskottsarbetet och säkerställer samarbete och samordning mellan utskotten. Den lägger också fram rekommendationer till talmanskonferensen när det gäller bland annat förslaget till föredragningslista för kommande plenarsammanträden. Utskottsordförandekonferensens sammanträden hålls normalt på tisdagen under sammanträdesperioderna i Strasbourg. Dess ordförande väljs bland konferensens medlemmar för en period på två och ett halvt år.

2.2. Rådet

Rådet företräder medlemsstaternas regeringar. Det består av nationella ministrar från varje EU-land och möts i en rad olika rådskonstellationer beroende på ämnesområde för att anta lagar och samordna politiken. Rådet lagstiftar tillsammans med parlamentet (artikel 16.1 i EU-fördraget) och arbetar på tre nivåer: **arbetsgrupper** förbereder arbetet i Ständiga representanternas kommitté (**Coreper**), som består av representanter för EU-medlemsstaternas regeringar och som bland annat förbereder arbetet i de olika **rådskonstellationerna**.

De möten som hålls på alla dessa tre nivåer leds av den medlemsstat som är **ordförandeland i rådet** under den innevarande sexmånadersperioden[1].

Föredragningslistorna för rådsmötena avspeglar det arbete som gjorts i Coreper och i motsvarande arbetsgrupper och kommittéer. De består av **A-punkter**, som ska godkännas utan diskussion efter en överenskommelse inom Coreper, och **B-punkter**, som ska diskuteras.

[1] Med undantag för utrikesrådet, som normalt leds av den höga representanten, roterar rådsordförandeskapet mellan EU:s medlemsstater varje halvår (från den 1 januari till den 30 juni eller från den 1 juli till den 31 december). Ordförandeskapet leder mötena i rådet och dess förberedande organ och företräder rådet i förbindelserna med de övriga EU-institutionerna. Turordningen för det ”roterande” ordförandeskapet fastställs av rådet (se förteckningen i bilaga IV).

Coreper möts i två konstellationer:

Coreper II består av Europeiska unionens ständiga representanter och leds av den ständiga representanten för rådets ordförandeland. Coreper II förbereder arbetet i fyra rådskonstellationer: ekonomi och finans; utrikesfrågor; allmänna frågor; rättsliga och inrikes frågor. Dess arbete förbereds av den s.k. **Anticigruppen.**

Coreper I består av Europeiska unionens ställföreträdande ständiga representanter och leds av den ställföreträdande ständiga representanten för rådets ordförandeland. Coreper I förbereder arbetet i sex rådskonstellationer: jordbruk och fiske[1]; konkurrenskraft; utbildning, ungdomsfrågor, kultur och idrott; sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård och konsumentfrågor; miljö; transport, telekommunikation och energi. Dess arbete förbereds av den s.k. **Mertensgruppen**.

Som nämnts förbereds Corepers arbete i sin tur av fler än 150 arbetsgrupper och kommittéer, som går under benämningen ”rådets förberedande organ”. Dessa organ har en roll som påminner om utskottens roll i parlamentet: de möts regelbundet för att behandla lagstiftningsförslag och genomför annat förberedande arbete som ligger till grund för rådets beslut.

De flesta arbetsgrupperna och kommittéerna, som består av sakkunniga från varje medlemsstat, inrättas av Coreper och fastställs temavis, beroende på ämnesområdet för den rådskonstellation som de stöder[2].

Ramen och principerna för rådets beslutsförfaranden fastställs i dess **arbetsordning**[3]. På samma sätt som parlamentets generalsekretariat ser rådets generalsekretariat till att rådets beslutsprocess samordnas. Generalsekretariatet spelar en viktig roll som juridisk rådgivare (via dess juridiska avdelning) och som logistikleverantör, registerförare (institutionellt minne) och medlare. Det fyller en central stödfunktion för ordförandeskapen.

2.3. Kommissionen

Kommissionen företräder allmänintresset i Europeiska unionen som helhet (dvs. inte de enskilda medlemsstaternas intressen) och är bland annat ansvarig för att föreslå lagstiftning, genomföra beslut, övervaka tillämpningen av unionslagstiftningen och säkerställa respekten för unionens fördrag. Kommissionen består av **kommissionskollegiet**, som är sammansatt av kommissionens ordförande och

[1] Veterinära och fytosanitära frågor samt alla ärenden som rör den gemensamma fiskeripolitiken förbereds av Coreper I. En del av arbetet i rådet (jordbruk och fiske), i synnerhet alla ärenden som rör den gemensamma jordbrukspolitiken, förbereds emellertid av **särskilda jordbrukskommittén (SJK)**.

[2] Några kommittéer – t.ex. Ekonomiska och finansiella kommittén, handelspolitiska kommittén och kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik – inrättas direkt genom fördragen, mellanstatliga beslut eller rådsbeslut. Dessa kommittéer är för det mesta permanenta och har ofta en utsedd eller vald ordförande. Därutöver kan ad hoc-kommittéer skapas för ett specifikt ändamål och avskaffas när deras uppgift har fullgjorts.

[3] Rådets beslut av den 1 december 2009 om antagande av rådets arbetsordning, 2009/937/EU, EUT L 325, 11.12.2009, s. 35.

27 kommissionsledamöter, dvs. en ledamot från varje medlemsstat[1]. Kollegialitetsprincipen, som innebär att alla kommissionsledamöter är gemensamt ansvariga för kommissionens beslut och åtgärder, ligger till grund för alla beslutsförfaranden inom kommissionen, dels vid utarbetandet av lagstiftningsförslag (t.ex. samråd mellan tjänsteenheter eller möten mellan kommissionsledamöternas kanslier), dels vid interinstitutionella förhandlingar. Ramen och principerna för kommissionens beslutsförfaranden fastställs i dess **arbetsordning**

I november 2014 beslutade ordförande Juncker att organisera kommissionen på ett annat sätt än tidigare genom att utse sju vice ordförande som inom sina egna ansvarsområden kan agera på ordförandens vägnar. Vice ordförandena ges ansvar för tydligt definierade prioriterade projekt och styr och samordnar kommissionens arbete inom de centrala områdena i ordförandens politiska riktlinjer[2].

Enligt fördraget har kommissionen i princip monopol på att lägga fram förslag till unionslagstiftning (artikel 17.2 i EU-fördraget)[3]. Kommissionen är därför ansvarig för att utarbeta nästan alla förslag till rättsakter, särskilt de som omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet. För att utarbeta ett lagstiftningsförslag genomför kommissionen omfattande samråd med de berörda parterna och allmänheten. Kommissionen tar även hänsyn till rapporter från sakkunniga och kan anta bl.a. **grön- och vitböcker**[4] (även om den inte systematiskt gör det). Dessutom genomför kommissionen en konsekvensbedömning för att analysera de direkta och indirekta konsekvenserna av en föreslagen åtgärd[5].

Kommissionskollegiet antar kommissionens förslag på grundval av antingen ett skriftligt förfarande (ingen diskussion mellan kommissionsledamöterna) eller ett muntligt förfarande (ärendet diskuteras i kommissionskollegiet).

Förslaget översänds till parlamentet och rådet samtidigt, vilket markerar en startpunkt för det ordinarie lagstiftningsförfarandet[6]. Såsom förklaras mer utförligt i ruta 3 kan

---

[1] Enligt fördragen ska kommissionen från och med den 1 november 2014 bestå av ett antal ledamöter som motsvarar två tredjedelar av antalet medlemsstater, om inte Europeiska rådet med enhällighet beslutar att ändra detta antal (artikel 17.5 i EU-fördraget). I maj 2013 beslutade Europeiska rådet att antalet kommissionsledamöter tills vidare ska vara detsamma som antalet medlemsstater.

[2] Se meddelande C(2014) 9004 om Europeiska kommissionens arbetsmetoder 2014–2019.

[3] Se ruta 5 i kapitel 3.1 om rätten att ta initiativ till unionslagstiftning.

[4] Grönböcker är kommissionsdokument som syftar till att stimulera diskussioner om särskilda ämnen på europeisk nivå. I dessa böcker uppmanas berörda organ eller individer att delta i en samrådsprocess. Grönböckerna kan ligga till grund för en lagstiftningsutveckling som beskrivs i vitböcker. Vitböckerna innehåller förslag till EU-åtgärder på ett specifikt område, ibland till följd av en grönbok. Syftet är att dra igång en debatt med allmänheten, de berörda parterna, parlamentet och rådet för att göra det lättare att nå politiskt samförstånd.

[5] I meddelande C(2014)9004 om Europeiska kommissionens arbetsmetoder 2014–2019 fastställs att alla initiativ som kan få betydande direkta ekonomiska, sociala eller miljömässiga konsekvenser bör åtföljas av en konsekvensbedömning och ett positivt yttrande från konsekvensbedömningsnämnden. Dessutom anges i meddelandet att denna princip gäller även för delegerade akter och genomförandeakter som förväntas få betydande konsekvenser. I själva verket kan dock konstateras att det för närvarande, när denna handbok publiceras, är vanligt att lagstiftningsförslag inte åtföljs av några konsekvensbedömningar (se parlamentets verksamhetsrapport om det ordinarie lagstiftningsförfarandet 2014–2016).

[6] Enligt protokoll nr 2 till Lissabonfördraget måste kommissionen översända ett utkast till rättsakt till de nationella parlamenten samtidigt som till medlagstiftarna, som inom en tidsfrist på åtta veckor får lämna motiverade yttranden om huruvida det aktuella utkastet är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Se kapitel 2.4 för mer information.

kommissionen, så länge rådet inte har fattat något beslut (dvs. innan rådet antar sin ståndpunkt vid första behandlingen), när som helst ändra eller dra tillbaka sitt förslag, förutsatt att vissa villkor är uppfyllda.

Under hela lagstiftningsförfarandet stöder kommissionen medlagstiftarna genom att tillhandahålla tekniska förklaringar, agera opartiskt och underlätta de interinstitutionella förhandlingarna.

Ruta 3 – Återkallanden

Domstolen har i sin senaste rättspraxis bekräftat att kommissionen har rätt att återkalla sina lagstiftningsförslag, förutsatt att vissa villkor är uppfyllda. I sin dom av den 14 april 2015 (mål C-409/13) analyserade domstolen kommissionens rätt att återkalla lagstiftningsförslag i enlighet med artikel 293.2 i EUF-fördraget. Härigenom klargjorde domstolen också omfattningen av denna rätt.

Domstolen påminde om att kommissionens rätt att när som helst återkalla ett förslag så länge rådet inte har fattat något beslut (dvs. före rådets ståndpunkt vid första behandlingen) har ett direkt samband med kommissionens initiativrätt. Domstolen slog emellertid fast att detta inte är en ”vetorätt”, utan i stället en rätt som måste vara begränsad av de övriga institutionernas befogenheter.

Domstolen konstaterade att kommissionen, om den återkallar ett förslag, måste ange rimliga skäl för medlagstiftarna och, om så krävs, anföra övertygande omständigheter.

Domstolen tillade att kommissionen har rätt att återkalla ett lagstiftningsförslag om ett planerat ändringsförslag från parlamentet och rådet förvanskar förslaget på ett sätt som hindrar uppnåendet av de ursprungliga mål som eftersträvades med förslaget och förslaget därigenom förlorar sitt berättigande, efter att vederbörlig hänsyn tagits till den anda av lojalt samarbete som ska råda mellan institutionerna.

Enligt punkt 9 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning (se kapitel 8) måste kommissionen ange skälen för återkallelsen samt i förekommande fall lämna uppgift om tilltänkta efterföljande steg tillsammans med en exakt tidsplan. Kommissionen måste genomföra ordentliga interinstitutionella samråd och ta vederbörlig hänsyn till och bemöta medlagstiftarnas ståndpunkter.

Om kommissionen avser att dra tillbaka ett förslag ska den berörda kommissionsledamoten, i enlighet med artikel 38.4 i arbetsordningen, bjudas in av det ansvariga utskottet till ett möte för att diskutera detta (rådets ordförandeskap får också inbjudas till detta möte). Om det ansvariga utskottet inte accepterar att förslaget dras tillbaka får det uppmana kommissionen att göra ett uttalande till kammaren.

2.4. Andra institutionella aktörer kopplade till det ordinarie lagstiftningsförfarandet

Europeiska rådet: Europeiska rådet består av medlemsstaternas stats- eller regeringschefer samt av sin ordförande och kommissionens ordförande. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik deltar i dess arbete. Europeiska rådet sammanträder vanligtvis två gånger per halvår, men extra möten kan sammankallas om situationen kräver det. Europeiska rådets beslut ska vara enhälliga,

om inte annat föreskrivs i fördragen, och de ska resultera i slutsatser från Europeiska rådet. I artikel 15 i EU-fördraget står det klart och tydligt att Europeiska rådet inte ska ha någon lagstiftande funktion. Det bör dock påpekas att dess slutsatser, som syftar till att ge unionen de impulser som behövs för dess utveckling och bestämma dess allmänna politiska riktlinjer och prioriteringar, ofta påverkar ärenden inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Tidigare har parlamentet klagat över att Europeiska rådets slutsatser berört specifikt innehåll i lagstiftningsärenden, eftersom slutsatserna då riskerat att frånta lagstiftarna deras rätt att lagstifta på ett sätt som de finner lämpligt.

De nationella parlamenten: I artikel 12 i EU-fördraget definieras den roll som tillkommer de nationella parlamenten. Här anges att dessa parlament ”bidrar aktivt till en väl fungerande union”. Många andra bestämmelser i fördragen ger de nationella parlamenten särskilda rättigheter, särskilt när det gäller prövningen av om ett utkast till lagstiftningsakt är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Denna roll beskrivs närmare i protokoll nr 1 och 2, som medföljer som bilagor till fördragen.

I enlighet med protokoll nr 1 om de nationella parlamentens roll och protokoll nr 2 om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna får varje nationellt parlament inom en tidsfrist på åtta veckor lämna ett **motiverat yttrande** med skälen till varför det anser att ett utkast till lagstiftningsakt[1] inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. För att respektera denna tidsfrist får det ansvariga utskottet i Europaparlamentet inte genomföra en slutomröstning förrän efter dessa åtta veckor[2].

Varje nationellt parlament har två röster. För medlemsstater med tvåkammarsystem har de två kamrarna en röst var.

Om minst en tredjedel av de nationella parlamenten anser att utkastet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen måste utkastet omprövas av kommissionen (eller den institution som ursprungligen tagit fram utkastet) (”**gult kort**”). Detta tröskelvärde sjunker till en fjärdedel för ett utkast till lagstiftningsförslag som inlämnats på grundval av artikel 76 i EUF-fördraget (straffrättsligt samarbete och polissamarbete). Efter en sådan omprövning kan den institution som utarbetade förslaget besluta att antingen vidhålla det, ändra det eller dra tillbaka det.

Om en majoritet av de nationella parlamenten anser att ett utkast till lagstiftningsförslag som lagts fram enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, måste det omprövas av kommissionen (”**orange kort**”). Efter en sådan omprövning kan kommissionen besluta att vidhålla, ändra eller dra tillbaka förslaget. Om kommissionen beslutar att vidhålla förslaget måste de två lagstiftande institutionerna före första behandlingens slut ta ställning till huruvida förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Om parlamentet med en

[1] Enligt artikel 3 i protokoll 2 avses med utkast till lagstiftningsakt ”sådana förslag från kommissionen, initiativ från en grupp medlemsstater, initiativ från Europaparlamentet, framställningar från domstolen, rekommendationer från Europeiska centralbanken och framställningar från Europeiska investeringsbanken, som syftar till antagande av en lagstiftningsakt”.

[2] Utom i de brådskande fall som avses i artikel 4 i protokoll nr 1, se artikel 43 i parlamentets arbetsordning.

enkel majoritet av ledamöterna och rådet med en majoritet på 55 % av sina medlemmar anser att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, kommer förslaget inte att behandlas vidare.

Europeiska unionens domstol (bestående av EU-domstolen och tribunalen, som är baserade i Luxemburg) tolkar EU:s primär- och sekundärrätt och beslutar om sekundärrättens giltighet. EU:s lagstiftning kan bestridas av medlemsstaterna, parlamentet, rådet, kommissionen eller enskilda individer, företag eller organisationer inom två månader från offentliggörandet i Europeiska unionens officiella tidning, eller när som helst genom att en begäran om förhandsavgörande hänskjuts av en nationell domstol. Domstolen säkerställer också att medlemsstaterna uppfyller sina fördragsenliga skyldigheter (överträdelseförfaranden). Vidare kontrollerar domstolen att eventuell underlåtenhet att agera från EU:s institutioners, organs eller byråers sida är förenlig med lagen.

Parlamentet deltar i förhandlingar inför Europeiska unionens domstol (EU-domstolen och tribunalen) för att försvara institutionens intressen, rättigheter och befogenheter, särskilt när en lagstiftningsakt som parlamentet antagit på egen hand eller tillsammans med rådet står på spel. Parlamentet kan bestrida en lagstiftningsakt, till exempel eftersom den inte antagits på rätt sätt enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, eller försvara en akt som antagits enligt det förfarandet, om dess giltighet har ifrågasatts av enskilda individer.

Domstolen kan, i särskilda fall som anges i fördragen, begära ett förslag till lagstiftningsakt enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (artikel 294.15 i EUF-fördraget). Domstolen kan göra detta i samband med frågor som rör t.ex. domstolens stadga och inrättandet av specialdomstolar som är knutna till tribunalen (se även ruta 5 i kapitel 3.1).

Europeiska centralbanken (ECB; baserad i Frankfurt, Tyskland) är centralbanken för länderna i euroområdet, och dess huvudsyfte är att upprätthålla prisstabiliteten i euroområdet. Inom ramen för den gemensamma tillsynsmekanismen är ECB nu också ansvarigt för övervakningen av bankerna i euroområdet eller i de medlemsstater som deltar i bankunionen. ECB kan, i särskilda fall som anges i fördragen, rekommendera ett förslag till lagstiftningsakt enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (artikel 294.15 i EUF-fördraget), till exempel i samband med vissa artiklar i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén (båda baserade i Bryssel) måste höras av kommissionen, parlamentet och rådet i de fall som anges i fördragen (generellt sett när det gäller politikområden som rör deras respektive intresseområden). Om kommittén/kommittéerna måste höras enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, får parlamentet inte anta sin ståndpunkt vid första behandlingen innan det mottagit kommittéernas yttranden. Parlamentet, rådet eller kommissionen får utsätta en frist inom vilken kommittén/kommittéerna ska avge sitt yttrande (artiklarna 304 och 307 i EUF-fördraget). Efter fristens utgång får ärendet

behandlas, även om något yttrande inte föreligger. De båda kommittéerna får dessutom avge yttranden på eget initiativ.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén är ett rådgivande unionsorgan som består av företrädare för organisationer för arbetsgivare och löntagare och andra företrädare för det civila samhället (särskilt inom socioekonomiska områden, medborgerliga områden, fackområden och kulturella områden; artiklarna 301–304 i EUF-fördraget). Regionkommittén är ett rådgivande unionsorgan som består av företrädare för regionala och lokala organ (artiklarna 300 och 305–307 i EUF-fördraget). Regionkommittén har dessutom rätt att inleda förfaranden i domstolen för att få en lagstiftningsakt ogiltigförklarad av subsidiaritetsskäl[1].

[1] När denna handbok publicerades hade denna möjlighet ännu inte utnyttjats i praktiken.

3. DET ORDINARIE LAGSTIFTNINGSFÖRFARANDET

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft finns det två typer av förfaranden som kan leda fram till antagande av rättsakter (dvs. förordningar, direktiv eller beslut), nämligen det ordinarie lagstiftningsförfarandet (som tas upp i detta kapitel) och det särskilda lagstiftningsförfarandet, som kan tillämpas i de särskilda fall som anges i fördragen (se kapitel 7).

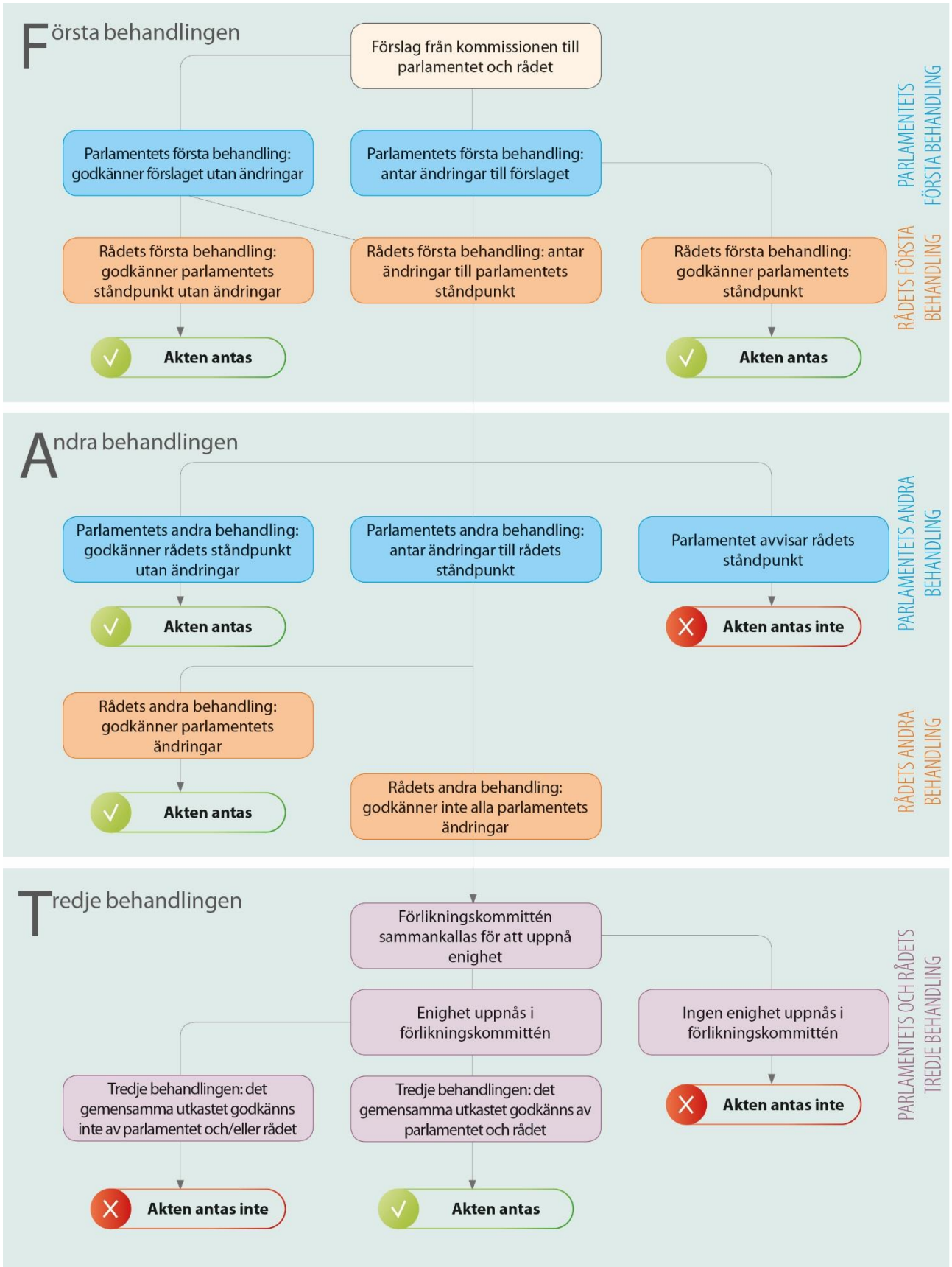
3.1. Framläggande av ett lagstiftningsförslag

Kommissionen har initiativrätten (se ruta 5 i kapitel 3.1). Det ordinarie lagstiftningsförfarandet inleds därför med att kommissionen översänder ett förslag till lagstiftningsakt till parlamentet och rådet. Innan förslaget översänds antas det av kommissionskollegiet efter ett skriftligt eller muntligt förfarande.

Kommissionens förslag översänds samtidigt till de nationella parlamenten och, om så fastslås i fördraget, till Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén (se kapitel 2.4).

Ruta 4 – Rättsakter	
Rättsakter (artikel 288 i EUF-fördraget)	Antas genom ett lagstiftningsförfarande (ordinarie eller särskilt lagstiftningsförfarande), artikel 289 i EUF-fördraget.
Förordning	En rättsakt som har allmän giltighet och är till alla delar bindande. Rättsakten är direkt tillämplig i samtliga medlemsstater.
Direktiv	En rättsakt som med avseende på det resultat som ska uppnås är bindande för varje medlemsstat till vilken den är riktad. Däremot överlåts det åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.
Beslut	En rättsakt som till alla delar är bindande för dem den riktar sig till (t.ex. en eller flera eller samtliga medlemsstater eller ett enskilt företag) och är direkt tillämplig.

Det ordinarie lagstiftningsförfarandet steg för steg (artikel 294 i EUF-fördraget)

Ruta 5 – Rätten att ta initiativ till unionslagstiftning

Kommissionen har ”initiativrätten”, dvs. befogenheten att föreslå lagstiftning på EU-nivå (artikel 17 i EU-fördraget). Det bör dock noteras att det i särskilda fall som anges i fördragen också får läggas fram lagstiftningsförslag på initiativ av en grupp medlemsstater, på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på begäran av domstolen (artikel 294.15 EUF-fördraget)[1].

Parlamentet och rådet får i enlighet med artiklarna 225 respektive 241 i EUF-fördraget anmoda kommissionen att lägga fram lämpliga förslag till rättsakter. Denna anmodan om lagstiftningsåtgärder är emellertid inte bindande för kommissionen – kommissionen kan välja att inte lägga fram lagstiftningsförslaget men måste i så fall motivera sitt beslut. I punkt 10 i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning (se kapitel 8) slås det fast att kommissionen ska besvara sådana anmodanden inom tre månader och ange hur den tänker följa upp dem genom att anta ett särskilt meddelande. Om kommissionen väljer att inte lägga fram ett förslag ska den ge detaljerade skäl till detta och, i förekommande fall, göra en analys av eventuella alternativ (se även artikel 47 i arbetsordningen).

På liknande sätt är det enligt artikel 11 i EU-fördraget[2] möjligt att genom ett medborgarinitiativ uppmana kommissionen att lägga fram lämpliga förslag, dvs. förslag till lagstiftning på alla områden där kommissionen är behörig att föreslå lagstiftning. Medborgarinitiativen måste ha stöd av minst en miljon EU-medborgare från minst sju olika medlemsstater. Medborgarinitiativ som får en miljon underskrifter[3] måste därefter genomgå ett särskilt förfarande som kan leda fram till konkreta förslag till unionslagstiftning.

3.2. Första behandlingen

Vid första behandlingen behandlar parlamentet och rådet kommissionens förslag parallellt. Parlamentet måste dock agera först genom att antingen godkänna kommissionens förslag utan ändringar, ändra det eller avvisa det. Efter det att parlamentet har antagit sin ståndpunkt kan rådet besluta att antingen godkänna denna ståndpunkt, vilket betyder att akten antas, eller ändra parlamentets ståndpunkt och översända sin ståndpunkt vid första behandlingen till parlamentet för en andra behandling. Parlamentet och rådet kan när som helst nå en informell överenskommelse som leder fram till en överenskommelse vid första behandlingen (om parlamentet och rådet före parlamentets omröstning vid första behandlingen enas om en kompromisstext om ändring av kommissionens förslag) eller en tidig

[1] Till exempel kan en fjärdedel av medlemsstaterna ta initiativ till ett lagstiftningsförfarande när det gäller polissamarbete och straffrättsligt samarbete (artikel 76 i EUF-fördraget); stadgan och tilläggsföreskrifterna för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken kan ändras via det ordinarie lagstiftningsförfarandet på rekommendation av Europeiska centralbanken (artikel 40 i protokoll 4); specialdomstolar knutna till tribunalen får inrättas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet på begäran av domstolen (artikel 257.1 i EUF-fördraget).

[2] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 211/2011 av den 16 februari 2011 om medborgarinitiativet, EUT L 65, 11.3.2011, s. 1.

[3] När denna handbok publiceras finns det ett antal medborgarinitiativ som uppnått det nödvändiga antalet underskrifter: 1. 1. ”Förbjud glyfosat och skydda människor och miljön mot giftiga bekämpningsmedel”, 2. ”Avskaffa djurförsök”, 3. ”En av oss” (om ”juridiskt beskydd av varje människas värdighet, rätt till liv och integritet från befruktningsskedet, inom EU:s kompetensområden där sådant skydd är av särskild vikt”) och 4. ”Vatten och sanitet är en mänsklig rättighet! Vatten är en samhällsnytta, inte en handelsvara!” Mer information: http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome

överenskommelse vid andra behandlingen (om man enas om en sådan kompromisstext före rådets omröstning vid första behandlingen).

Under hela första behandlingen är varken parlamentet eller rådet bundet av någon tidsfrist inom vilken de måste avsluta sin första behandling.

3.2.1. Parlamentets första behandling

I utskotten

Inom parlamentet hänvisar talmannen förslaget till det utskott som är ansvarigt för att behandla det[1]. Ett kommissionsförslag kan även behandlas av flera andra utskott, i enlighet med förfarandet med rådgivande utskott (artikel 56 i parlamentets arbetsordning), förfarandet med associerade utskott (artikel 57 i arbetsordningen) eller det gemensamma utskottsförfarandet (artikel 58 i arbetsordningen). Om en ansvarstvist uppstår mellan två eller fler ständiga utskott, ska frågan om ansvarsområden hänskjutas till utskottsordförandekonferensen senast fyra arbetsveckor efter tillkännagivandet i kammaren. Utskottsordförandekonferensen ska därefter lämna in en rekommendation till talmanskonferensen. Om talmanskonferensen inte har fattat ett beslut inom sex veckor från det att frågan lades fram ska rekommendationen anses vara godkänd (artikel 211 i arbetsordningen).

Ruta 6 – Inblandning av olika utskott under det ordinarie lagstiftningsförfarandet	
Ansvarigt utskott	Detta utskott är ansvarigt för det förberedande arbetet inför plenarsammanträdena genom att utarbeta ett betänkande som avser lagstiftning (se även utskottens roll när det gäller att besluta om att inleda förhandlingar, kapitel 4.3).
Rådgivande utskott (artikel 56 i arbetsordningen)[2]	Om det ansvariga utskottet vill inhämta ett yttrande från ett annat utskott, eller om ett annat utskott på eget initiativ vill avge ett yttrande till det ansvariga utskottet, får det uppmana **talmannen** att ge sitt godkännande i enlighet med artikel 210.2. Det rådgivande utskottet får utse en **föredragande för yttrande**.

[1] Förslagen tilldelas utifrån utskottens respektive ansvarsområden, som fastställs i bilaga VI till parlamentets arbetsordning. I tveksamma fall kan talmannen innan han eller hon tillkännager i kammaren att texten hänvisats till ansvarigt utskott hänskjuta frågan om ansvarsområden till talmanskonferensen, som ska fatta beslut på grundval av en rekommendation från utskottsordförandekonferensen (artikel 48 i arbetsordningen). Detta förfarande har tidigare tillämpats i vissa godkännandeförfaranden, där rådets formella hänvisning kommit en tid efter kommissionens förslag (till exempel associeringsavtalet mellan EU och Centralamerika och associeringsavtalet mellan EU och Ukraina).

[2] Utskotten använder ibland också det informella **artikel 56+-förfarandet**, som innebär ett informellt arrangemang mellan utskotten och som godkänns av utskottsordförandekonferensen. Enligt detta arrangemang kommer det ansvariga utskottet överens om en eller flera av följande samarbetsområden med ett rådgivande utskott:

– Föredraganden för yttrandet inbjuds systematiskt till alla diskussioner, workshoppar och utfrågningar i det ansvariga utskottet.

– Föredraganden för yttrandet inbjuds till möten med det ansvariga utskottets skuggföredragande.

– Föredraganden för yttrandet deltar i trepartsmötena.

– Det genomförs bilaterala möten mellan det ansvariga utskottets föredragande och föredraganden av yttrandet om deras särskilda intressen och önskningar.

	Det får, inom en frist som bestäms av det ansvariga utskottet, avge ett yttrande till det utskottet bestående av ändringsförslag till kommissionens förslag när det gäller de delar av ärendet som omfattas av dess ansvarsområde. Alternativt får det rådgivande utskottet besluta att lägga fram sin ståndpunkt i form av ändringsförslag som ska läggas fram direkt i det ansvariga utskottet av ordföranden eller föredraganden på det rådgivande utskottets vägnar. Det **får inte lägga fram ändringsförslag** i kammaren.
Associerat utskott (artikel 57 i arbetsordningen)	Om **talmanskonferensen**, utifrån ett förslag av **utskottsordförandekonferensen eller dess ordförande**, anser att ett visst ärende faller i stort sett lika mycket inom två eller flera utskotts ansvarsområden, eller att olika delar av ärendet faller inom två eller flera utskotts ansvarsområden, ska de utskotten ”associeras”. Det associerade utskottet ska samarbeta med det ansvariga utskottet i enlighet med särskilda bestämmelser, såsom en gemensam tidtabell och samarbete mellan föredragandena. Det ansvariga utskottet ska utan omröstning godta ändringsförslag från ett associerat utskott om förslagen rör frågor som hör till det associerade utskottets **exklusiva ansvarsområde**. Det **får inom ramen för delade befogenheter lägga fram ändringsförslag** direkt i kammaren om de inte antas i det ansvariga utskottet.
Gemensamt utskott (artikel 58 i arbetsordningen)	Om ärendet faller lika mycket inom flera utskotts ansvarsområden, och om det är av stor betydelse, får **talmanskonferensen**, utifrån ett förslag av **utskottsordförandekonferensen eller dess ordförande,** besluta att dessa ska arbeta som gemensamma utskott. De ska i så fall hålla gemensamma sammanträden och genomföra en gemensam omröstning om ett specifikt förslag till betänkande. Utskotten är gemensamt ansvariga för de interinstitutionella förhandlingarna[1].

Det ansvariga utskottet utser föredraganden, som har till huvuduppgift att lotsa förslaget genom förfarandets olika skeden, och att bland annat, där så är lämpligt, leda förhandlingarna med rådet och kommissionen. Det ansvariga utskottet får till och med utse en föredragande för att följa den förberedande fasen innan kommissionen antar sitt förslag, särskilt om förslaget finns med i kommissionens arbetsprogram (artikel 48 i arbetsordningen).

[1] Ett viktigt exempel är förslaget till förordning om Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFHU; 2016/0281(COD)), för vilket det beslutades, med tanke på den aktuella frågans övergripande karaktär och stora betydelse, att utskottet för utveckling, utskottet för utrikesfrågor och budgetutskottet skulle vara jämbördiga i enlighet med artikel 58. Detta är första gången som tre föredragande gemensamt utarbetat ett enda förslag till betänkande och som tre utskott genomfört gemensamma omröstningar under gemensamt ordförandeskap av de berörda utskottsordförandena och efter gemensamma förhandlingar med de övriga institutionerna.

Under de interinstitutionella förhandlingarna ska föredraganden och skuggföredragandena biträdas av ett projektteam som samordnas av det ansvariga utskottets sekretariat och som åtminstone ska omfatta LEGI-enheten, rättstjänsten, direktoratet för rättsakter, Europaparlamentets presstjänst och andra relevanta tjänsteenheter som ska beslutas från fall till fall (se uppförandekoden för förhandlingar i det ordinarie lagstiftningsförfarandet; bilaga III). Dessutom ska föredraganden och skuggföredragandena biträdas av sina parlamentsassistenter och av personalen i de politiska grupper de tillhör.

Föredraganden är ansvarig för att utarbeta utskottets ”**förslag till betänkande**” och är därmed den första ledamot som får föreslå ändringar av kommissionens förslag. I några fall väljer föredraganden att först ta fram ett arbetsdokument för att inleda diskussioner med andra ledamöter och berörda parter i syfte att utarbeta förslaget till betänkande.

De andra politiska grupperna får utse ”skuggföredragande”, som ska företräda deras ståndpunkt om förslaget. Efter det att föredraganden lagt fram förslaget till betänkande på ett utskottssammanträde får ändringsförslag inges av varje parlamentsledamot, förutsatt att minst en ordinarie ledamot eller en suppleant i det ansvariga utskottet ingår bland dem som undertecknat ändringsförslaget (artikel 218 i arbetsordningen). En **tidsfrist för ingivande av ändringsförslag** fastställs av utskottets ordförande (på förslag av föredraganden). Efter den tidsfristen får ändringsförslag läggas fram endast om de är kompromissändringsförslag eller om tekniska problem föreligger (artikel 181 i arbetsordningen). **Muntliga ändringsförslag** får inges under omröstningen, såvida inte en viss andel av ledamöterna motsätter sig detta[1].

Under utskottsbehandlingen får det beslutas att anordna utfrågningar av experter eller att beställa studier eller **konsekvensbedömningar** utöver kommissionens konsekvensbedömningar (även i fråga om väsentliga ändringsförslag).

Förslaget till betänkande och ändringsförslagen diskuteras sedan i utskottet vid ett eller flera utskottssammanträden. Innan utskottet påbörjar sin omröstning hålls det mycket ofta informella diskussioner mellan föredraganden och skuggföredragandena, för att försöka närma de olika politiska gruppernas ståndpunkter till varandra så långt som möjligt. Dessa diskussioner hålls ofta under s.k. **skuggsammanträden**. En följd av dessa informella diskussioner kan bli att det läggs fram ”**kompromissändringsförslag**” som sedermera går till omröstning och som har som mål att samla en rad ändringsförslag eller att fungera som ett alternativ till motstridiga ändringsförslag.

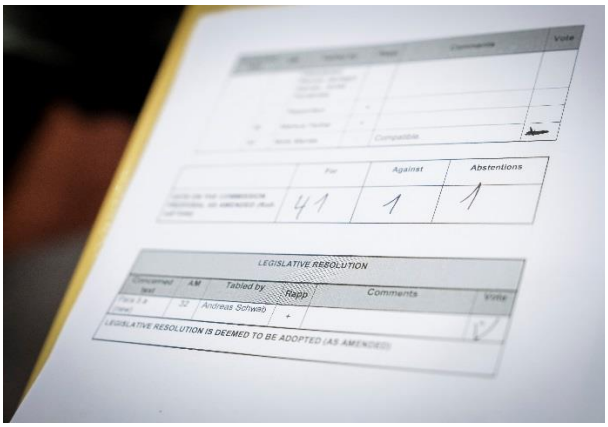
Det ansvariga utskottet antar med **enkel majoritet** sitt betänkande, som antar formen av ändringsförslag till kommissionens förslag. Slutomröstningen om ett betänkande eller yttrande ska ske med **namnupprop** (artikel 218 i arbetsordningen). Kommissionen är vanligen närvarande under debatterna i utskottet och får uppmanas

[1] Det antal ledamöter som krävs inom det berörda utskottet ska ställas i proportion till det antal som är tillämpligt i kammaren och vid behov avrundas uppåt; se artikel 180 i arbetsordningen, där det fastställs att det i kammaren krävs minst 40 ledamöter.

att lämna synpunkter om de föreslagna ändringarna. Rådsordförandeskapet får också vara närvarande och uppmanas att yttra sig.

Utskottet får på grundval av sitt betänkande besluta att inleda informella **förhandlingar** med de andra institutionerna före parlamentets första behandling. Ett sådant beslut kräver **kvalificerad majoritet** av utskottets ledamöter och godkännande av kammaren (se artikel 71 i arbetsordningen och kapitel 4.3.1). En överenskommelse som ingås mellan medlagstiftarna som ett resultat av dessa förhandlingar anses vara provisorisk och måste läggas fram för utskottet för behandling och godkännande innan den kan tas upp i kammaren.

Omröstning i utskottet: handuppräckning och omröstningslista © Europaparlamentet (2017)

Omröstning i utskottet: elektronisk omröstning © Europaparlamentet (2017)

Ruta 7 – Möjliga steg vid första behandlingen i utskotten

- Tillkännagivande i kammaren att ett lagstiftningsärende hänvisas till det ansvariga utskottet
- Beslut från samordnarna om vilken politisk grupp som får utse föredraganden
- De politiska gruppernas utnämning av sin föredragande eller skuggföredragande
- Diskussion utan förslag till betänkande (ibland på grundval av ett arbetsdokument)
- Studier, utfrågningar eller workshoppar (valfritt)
- Behandling av förslag till betänkande
- Tidsfrist för ingivande av ändringsförslag

- Behandling av ändringsförslag
- Försök att komma överens om kompromissändringsförslag (möten mellan föredraganden och skuggföredragandena) och eventuella överläggningar i utskottet
- Omröstning i utskottet
- Beslut om huruvida interinstitutionella förhandlingar ska inledas
- Om förhandlingar genomförs: ordföranden och föredraganden avlägger rapport efter varje trepartsmöte
- Omröstning om den preliminära överenskommelsen (efter interinstitutionella förhandlingar)

I kammaren

När det ansvariga utskottet har antagit sitt betänkande i form av ändringsförslag till kommissionens förslag läggs betänkandet fram för omröstning i kammaren (artikel 59 i arbetsordningen). Om förhandlingarna vid första behandlingen har lett till en preliminär överenskommelse som har godkänts av det ansvariga utskottet ska denna överenskommelse inges för behandling av kammaren i form av en konsoliderad text (artikel 74 i arbetsordningen)

Omröstningen om viktiga lagstiftningsärenden i plenum brukar oftast föregås av en debatt i kammaren. Under en sådan debatt, och före omröstningen, får parlamentets talman uppmana kommissionen och rådet att ange hur de förhåller sig till de föreslagna ändringarna. Ytterligare ändringsförslag får läggas fram i kammaren, men bara av det ansvariga utskottet, av en politisk grupp eller av en grupp av enskilda ledamöter som omfattar minst en tjugondel av parlamentet ledamöter (lågt tröskelvärde, dvs. minst 38 ledamöter).

Parlamentet antar sedan med **enkel majoritet** (dvs. en majoritet av de röstande ledamöterna) sin ståndpunkt vid första behandlingen av kommissionens förslag: det kan förkasta förslaget i dess helhet[1], godkänna det utan ändringar, eller, vilket är vanligast, anta ändringar till förslaget. I artikel 59 i arbetsordningen anges ordningsföljden för omröstningarna i kammaren.

Alternativt får ordföranden, föredraganden, en politisk grupp eller minst 38 ledamöter (det låga tröskelvärdet), efter det att hela lagstiftningsakten antagits i ändrad form, begära ett beslut om att ärendet ska återförvisas till det ansvariga utskottet för interinstitutionella förhandlingar (artikel 59.4 i arbetsordningen).

Om parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen avspeglar en provisorisk överenskommelse som ingåtts vid interinstitutionella förhandlingar, översänds ståndpunkten vid första behandlingen därefter till rådet, som antar den utan ändringar

[1] I fördraget anges det inte uttryckligen att parlamentet kan avvisa förslaget vid första behandlingen, vilket dock anges för andra behandlingen (artikel 294.7 b i EUF-fördraget). Parlamentet har gjort bedömningen att det går att avvisa ett kommissionsförslag vid första behandlingen. Därför har parlamentet avvisat förslag vid första behandlingen (t.ex. förslaget om europeisk statistik om trygghet mot brott 2011/0146(COD) och förslaget om medlemsstaternas möjlighet att begränsa eller förbjuda användning av genetiskt modifierade livsmedel och foder inom sina territorier (2015/0093 (COD)). Det är emellertid ganska ovanligt att ett kommissionsförslag avvisas.

som sin ståndpunkt vid första behandlingen. Lagstiftningsförfarandet avslutas därmed på detta stadium.

Ruta 8 – Majoriteter som används för det ordinarie lagstiftningsförfarandet	
I parlamentet	
Enkel majoritet:	Majoritet av de avgivna rösterna
Kvalificerad majoritet:	Majoritet av parlamentets ledamöter (vid en omröstning i kammaren krävs 376 av 751 röster)
I rådet	
Enkel majoritet:	Majoritet av dess medlemsstater (15 medlemsstater stöder förslaget)
Kvalificerad majoritet:	Förslaget stöds av 55 % av medlemsstaterna (dvs. 16 medlemsstater) som utgör minst 65 % av EU:s befolkning[1]
Enhällighet:	Alla medlemsstater som röstar är för (nedlagda röster hindrar inte antagande med enhällighet)

Plenarsammanträde i Strasbourg © Europaparlamentet (2017)

[1] Denna regel om ”dubbel majoritet” trädde i kraft den 1 november 2014. Fram till dess utgjordes kvalificerad majoritet av 255 röster för (av totalt 352) som avgetts av minst 15 medlemsstater. En medlemsstat kunde åberopa ett ytterligare krav på att det i de berörda medlemsstaterna fanns stöd av 62 % av befolkningen.

Ruta 9 – Möjliga steg vid första behandlingen i kammaren	
Utan utskottsbeslut om att inleda förhandlingar	**Med utskottsbeslut om att inleda förhandlingar**

• Framläggande av utskottsbetänkande
• Tidsfrist för ingivande av ändringsförslag
• Debatt (talmanskonferensen/kammaren får dock besluta att inte hålla någon debatt)
• Omröstning om
  ○ förkastande av utkastet till lagstiftningsakt
  ○ ändringsförslag till utkastet till lagstiftningsakt
  ○ hela utkastet till lagstiftningsakt, oavsett om detta ändrats eller inte
• Eventuell återförvisning till utskottet med sikte på inledande av förhandlingar (eller ny behandling i det fall då utkastet till lagstiftningsakt har förkastats)
	• Framläggande av utskottsbetänkande (mandat)
	• Tillkännagivande i kammaren av utskottsbeslut om att inleda förhandlingar
	• Eventuell begäran (genom det medelhöga tröskelvärdet: en tiondel av parlamentets ledamöter, som utgörs av en eller flera politiska grupper och/eller enskilda ledamöter, dvs. 76 ledamöter) om att rösta om ett utskottsbeslut att inleda förhandlingar och, om en sådan begäran görs, en enda omröstning under samma plenarsammanträde eller, vid miniplenarsammanträden, under nästa plenarsammanträde
	• Om det inte inlämnas någon begäran eller om beslutet inte förkastas får interinstitutionella förhandlingar inledas
	• Om beslutet förkastas ska ärendet i princip bli föremål för omröstning vid nästa plenarsammanträde
	• Tidsfrist för ingivande av ändringsförslag
	• Debatt (talmanskonferensen/kammaren får dock besluta att inte hålla någon debatt)
	• Omröstning om
	  ○ förkastande av utkastet till lagstiftningsakt
	  ○ ändringsförslag till utkastet till lagstiftningsakt
	  ○ hela utkastet till lagstiftningsakt, oavsett om detta ändrats eller inte
	• Eventuell återförvisning till utskottet med sikte på inledande av förhandlingar på grundval av mandat från plenum (eller ny behandling i det fall då utkastet till lagstiftningsakt har förkastats)

3.2.2. Rådets första behandling

Precis som parlamentet påbörjar rådet sitt förberedande arbete när det har tagit emot ett kommissionsförslag. De båda institutionerna kan arbeta samtidigt, men rådets ståndpunkt vid första behandlingen får inte antas förrän parlamentet har översänt sin ståndpunkt vid första behandlingen. Rådet kan ibland anta en politisk överenskommelse i avvaktan på parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen. Denna överenskommelse kallas också ”**allmän riktlinje**”.

Som förklaras i kapitel 2.2 passerar förslaget tre nivåer i rådet:

- Arbetsgruppen
- Coreper
- Rådet

Förslaget hänvisas till relevant arbetsgrupp för diskussion. Behandlingen av förslaget i den relevanta **arbetsgruppen** kan tidsmässigt sammanfalla med behandlingen av samma förslag i parlamentets ansvariga utskott. När diskussionerna har kommit tillräckligt långt i arbetsgruppen är det möjligt (beroende på det aktuella ärendets känslighet eller betydelse) att inleda eller fortsätta diskussioner i Coreper och, i mer sällsynta fall, på rådsnivå.

De flesta förslagen tas upp på **Corepers** dagordning flera gånger, eftersom de syftar till att hitta lösningar på frågor som arbetsgruppen inte har kunnat lösa. Coreper kan besluta att återförvisa förslaget till arbetsgruppen, eventuellt med förslag till en kompromiss, och kan hänvisa ärendet till rådet. Vid första behandlingen kan Coreper också anta ett förhandlingsmandat inför de kommande interinstitutionella förhandlingarna, även om den **allmänna riktlinje** som antagits av rådet alltmer fungerar som rådets mandat.

Formellt sett sker omröstningar bara på **rådsnivå**. På arbetsgrupps- eller Corepernivå försöker rådsordförandeskapet att uppnå bredast möjliga överenskommelse om de flesta svåra frågor som pekats ut av medlemsstaterna, och man gör alltid bedömningar av huruvida kompromisser kommer att få den majoritet som krävs i rådet. Tanken är att merparten av de politiska och tekniska problemen ska lösas på arbetsgrupps- och Corepernivå, så att det sedan på rådets möte inte kvarstår några olösta politiska problem eller bara några få. Rådsordförandeskapet kan också välja att ha diskussioner i Coreper eller rådet på grundval av **framstegsrapporter** som beskriver de framsteg som gjorts och de huvudsakliga kvarstående problemen.

Rådet kan besluta att återförvisa förslag till Coreper eller arbetsgruppen och kan ge vägledning eller föreslå kompromisser. Om Coreper har kunnat slutföra diskussionerna om ett förslag blir det en ”A”-punkt på rådets dagordning, vilket innebär att man förväntar sig komma överens utan debatt. Diskussionen om dessa punkter kan emellertid inledas på nytt om en eller fler medlemsstater begär det. Vilken som helst av rådets konstellationer kan anta en rådsakt som omfattas av en annan rådskonstellations behörighet.

Om rådet godtar parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen (dvs. godtar alla parlamentets ändringar till exempel i samband med en överenskommelse vid första behandlingen) med **kvalificerad majoritet**, eller med **enhällighet** om kommissionen motsätter sig de ändringar som gjorts, antas den berörda akten i den lydelse som motsvarar parlamentets ståndpunkt. Om rådet inte helt kan godta resultatet av parlamentets första behandling, antar rådet sin ståndpunkt vid första behandlingen, en text som tidigare kallades rådets ”gemensamma ståndpunkt”. Denna ståndpunkt vidarebefordras sedan till parlamentet för att andra behandlingen ska kunna inledas[1]. Kommissionen ger parlamentet en utförlig redogörelse för sin ståndpunkt.

Om parlamentet har antagit sin ståndpunkt vid första behandlingen utan att ha ingått en överenskommelse med rådet, finns det också en möjlighet att nå en överenskommelse före parlamentets andra behandling: detta är en s.k. **tidig överenskommelse vid andra behandlingen** (artikel 72 i arbetsordningen; detta förfarande förklaras mer utförligt i kapitel 4.3)

Sammanträde i rådet © Europeiska unionen

[1] Även om det inte uttryckligen nämns i fördraget är det praxis att rådet kan avvisa kommissionsförslaget som helhet med kvalificerad majoritet. I praktiken är det dock ovanligt att rådet i formell mening avvisar kommissionsförslag. I stället bestämmer sig rådet för att, i motsats till parlamentet, inte påbörja eller fullfölja arbetet med ett visst kommissionsförslag, så att förslaget i praktiken blockeras.

3.3. Andra behandlingen

När parlamentet formellt sett tar emot rådets ståndpunkt vid första behandlingen[1] inleds andra behandlingen. Vid andra behandlingen är de båda medlagstiftarna bundna av de strikta tidsfrister som anges i fördraget: var och en av medlagstiftarna har tre månader på sig; denna tidsfrist, som får förlängas med en månad, börjar för parlamentet att löpa från och med det att rådets ståndpunkt vid första behandlingen tillkännages i kammaren[2]. Vid andra behandlingen kan parlamentet godkänna, avvisa eller ändra rådets ståndpunkt vid första behandlingen[3].

3.3.1. Parlamentets andra behandling

I utskotten

Föredraganden (vanligtvis samma ledamot som utarbetade betänkandet vid första behandlingen) utarbetar ett förslag till ”rekommendation” som ska läggas fram i kammaren av det ansvariga utskottet (dvs. det utskott som var ansvarigt vid första behandlingen). I förslaget ska det anges om rådets ståndpunkt vid första behandlingen godkänns, ändras eller avvisas.

Förslaget till rekommendation inbegriper föredragandens ändringsförslag. Endast det ansvariga utskottets ordinarie ledamöter och ständiga suppleanter får lägga fram förslag om avvisning eller ytterligare ändringsförslag. Vid andra behandlingen finns det dock i vissa fall ytterligare begränsningar av tillåtligheten för ändringsförslag. Enligt artikel 68.2 i arbetsordningen är ändringsförslag till rådets ståndpunkt tillåtliga endast om de syftar till att

- helt eller delvis återinföra den ståndpunkt som parlamentet intog vid första behandlingen,
- nå en kompromiss mellan rådet och parlamentet,
- ändra sådana delar av rådets ståndpunkt vid första behandlingen som inte ingick i eller som innehållsmässigt skiljer sig från det ursprungliga kommissionsförslaget, eller
- beakta en ny omständighet eller ett nytt rättsläge som uppstått sedan parlamentet antog sin ståndpunkt vid första behandlingen.

Ordföranden för det ansvariga utskottet och talmannen beslutar, i utskottet respektive kammaren, om huruvida ett ändringsförslag är tillåtligt eller inte. Deras beslut är slutgiltigt (artikel 68 i arbetsordningen). Om ett nytt val har ägt rum sedan första behandlingen och parlamentet inte uppmanat kommissionen att återförvisa sitt

---

[1] Som fastställs i punkt 20 i den gemensamma förklaringen om praktiska bestämmelser för medbeslutandeförfarandet (EUT C 145, 30.6.2007, s. 5) ska rådet normalt i samråd med parlamentet fastställa datum för översändandet av rådets ståndpunkt, i syfte att garantera största möjliga effektivitet. Det är viktigt att till fullo utnyttja de tre eller fyra månader som finns tillgängliga och att ta hänsyn till exempelvis lediga perioder.

[2] Enligt artikel 294.14 kan den tidsfrist på tre månader som anges i punkt 7 förlängas med högst en månad. Vanligtvis brukar parlamentet använda denna möjlighet till förlängning, eftersom det normalt sett inte är tillräckligt med tre månader.

[3] Om parlamentet inte har fattat något beslut före tidsfristens utgång, anses rättsakten ha antagits i den lydelse som motsvarar rådets ståndpunkt vid första behandlingen. Detta har dock aldrig hänt i praktiken.

förslag till parlamentet[1] får de besluta att göra undantag från dessa begränsningar beträffande tillåtlighet.

Vid andra behandlingen har de rådgivande utskotten inte någon roll. Associerade utskott enligt artikel 57 i arbetsordningen är emellertid delaktiga i förhandlingsprocessen[2].

Precis som vid första behandlingen kan förslaget till rekommendation och ytterligare ändringsförslag bli föremål för informella diskussioner mellan föredraganden och skuggföredragandena, för att försöka närma ståndpunkterna till varandra så långt som möjligt. Detta kan leda till kompromissändringsförslag som sedan går till omröstning.

Vid andra behandlingen får det ansvariga utskottet besluta att, med parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen som mandat, påbörja förhandlingar med rådet när som helst efter det att rådets ståndpunkt vid första behandlingen har översänts. Om rådets ståndpunkt innehåller delar som inte omfattas av kommissionens förslag eller av parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen får utskottet anta riktlinjer för förhandlingsgruppen (se artikel 73 i arbetsordningen och kapitel 4.3.1).

Det ansvariga utskottet beslutar med enkel majoritet av sina ledamöter (dvs. en majoritet av de avgivna rösterna). Efter omröstningen i det ansvariga utskottet går rekommendationen till omröstning i kammaren.

I kammaren

Den andrabehandlingsrekommendation som antagits i utskottet, och – om det finns en överenskommelse vid andra behandlingen – texten i den provisoriska överenskommelsen, tas upp till omröstning i kammaren. Ytterligare ändringsförslag får läggas fram i kammaren, men bara av det ansvariga utskottet, av en politisk grupp eller av minst 38 ledamöter (det låga tröskelvärdet).

Före omröstningen i kammaren får talmannen uppmana kommissionen att tillkännage sin ståndpunkt och rådet att uttala sig.

Parlamentet kan godkänna rådets ståndpunkt vid första behandlingen utan ändringar (antingen som ett resultat av en tidig överenskommelse vid andra behandlingen eller eftersom de föreslagna ändringarna inte antas i kammaren). Om inga ändringsförslag och inget förslag om avvisning läggs fram eller antas av en majoritet av parlamentets ledamöter (dvs. med minst 376 röster av totalt 751) tillkännager talmannen bara att den föreslagna akten slutligen har blivit antagen. I sådana fall hålls det inte någon formell omröstning.

Om parlamentet godkänner eller avvisar rådets ståndpunkt vid första behandlingen avslutas lagstiftningsförfarandet. Om ståndpunkten avvisas krävs det ett nytt kommissionsförslag för att förfarandet ska kunna tas upp på nytt.

---

[1] Artikel 68.2 i arbetsordningen, jämförd med artikel 61 i arbetsordningen.

[2] Se AFCO-utskottets tolkning av artikel 57 i arbetsordningen: ”Talmanskonferensens beslut att tillämpa förfarandet med associerade utskott gäller samtliga skeden av förfarandet i fråga.”

3.3.2. Rådets andra behandling

När parlamentet har avslutat sin andra behandling och hänskjutit sin ståndpunkt till rådet, har rådet ytterligare tre månader (eller fyra månader, om en förlängning av tidsfristen har begärts; se början av punkt 3.3) på sig för att avsluta sin andra behandling.

Vid andra behandlingen kan rådet godkänna parlamentets ändringar med kvalificerad majoritet, eller med enhällighet om kommissionen motsätter sig en av parlamentets ändringar. I så fall anses rättsakten som antagen.

Om rådet inte godtar alla parlamentets ändringar sammankallas förlikningskommittén i enlighet med fördraget.

3.4. Förlikning och tredje behandlingen

Förlikningen består av förhandlingar mellan parlamentet och rådet i förlikningskommittén och syftar till att nå en överenskommelse i form av ett ”gemensamt utkast” (se även kapitel 5 för en mer detaljerad beskrivning).

Förlikningskommittén består av två delegationer:

- Rådets delegation, som består av en representant för varje medlemsstat (ministrar eller deras företrädare), samt
- parlamentets delegation, som består av ett lika stort antal ledamöter och leds av en av tre **vice talmän med ansvar för förlikning**.

Förlikningskommittén består alltså för närvarande av 56 (28+28) medlemmar. Kommissionen företräds av kommissionsledamoten med ansvar för ärendet och har till uppgift att ta alla nödvändiga initiativ för att uppnå enighet mellan parlamentet och rådet.

Förlikningskommittén måste sammankallas inom sex veckor (eller åtta veckor, om förlängd tidsfrist har beviljats) efter det att rådet har avslutat sin andra behandling och officiellt meddelat parlamentet att det inte kan godkänna alla parlamentets ändringar vid andra behandlingen. Det inrättas en särskild förlikningskommitté för varje enskilt förslag till rättsakt som kräver ett förlikningsförfarande, och kommittén har ytterligare sex veckor (eller åtta veckor, om förlängd tidsfrist har beviljats) på sig för att nå en övergripande överenskommelse i form av ett ”**gemensamt utkast**”, som därefter måste formellt godkännas av parlamentet och rådet. Med tanke på de relativt korta tidsfristerna för att nå en överenskommelse är det i praktiken vanligt att informella interinstitutionella förhandlingar inleds innan förlikningskommittén formellt sammankallas.

Om förlikningskommittén inte når en överenskommelse, eller om parlamentet (med enkel majoritet) eller rådet (med kvalificerad majoritet) inte godkänner det ”gemensamma utkastet” vid tredje behandlingen inom sex veckor (eller åtta veckor, om förlängd tidsfrist har beviljats), ska rättsakten anses som icke antagen.

4. INTERINSTITUTIONELLA FÖRHANDLINGAR

4.1. Inledning

Sedan Amsterdamfördraget, som gav medlagstiftarna en möjlighet att nå en överenskommelse vid första behandlingen, har det varit möjligt att underlätta ett avslutande av det ordinarie lagstiftningsförfarandet under alla skeden av förfarandet (se ruta 10 efter punkt 4.4.3)[1]. Den medföljande praxisen kodifierades i den gemensamma förklaringen om praktiska bestämmelser för medbeslutandeförfarandet (se ruta 1), där det fastställs att ”institutionerna skall samarbeta [...] under hela förfarandet för att så långt möjligt närma sina respektive ståndpunkter till varandra, så att rättsakten i fråga, när det är lämpligt, kan antas i ett tidigt skede av förfarandet”. Tillnärmningen av ståndpunkterna sker genom informella interinstitutionella förhandlingsmöten som kallas trepartsmöten.

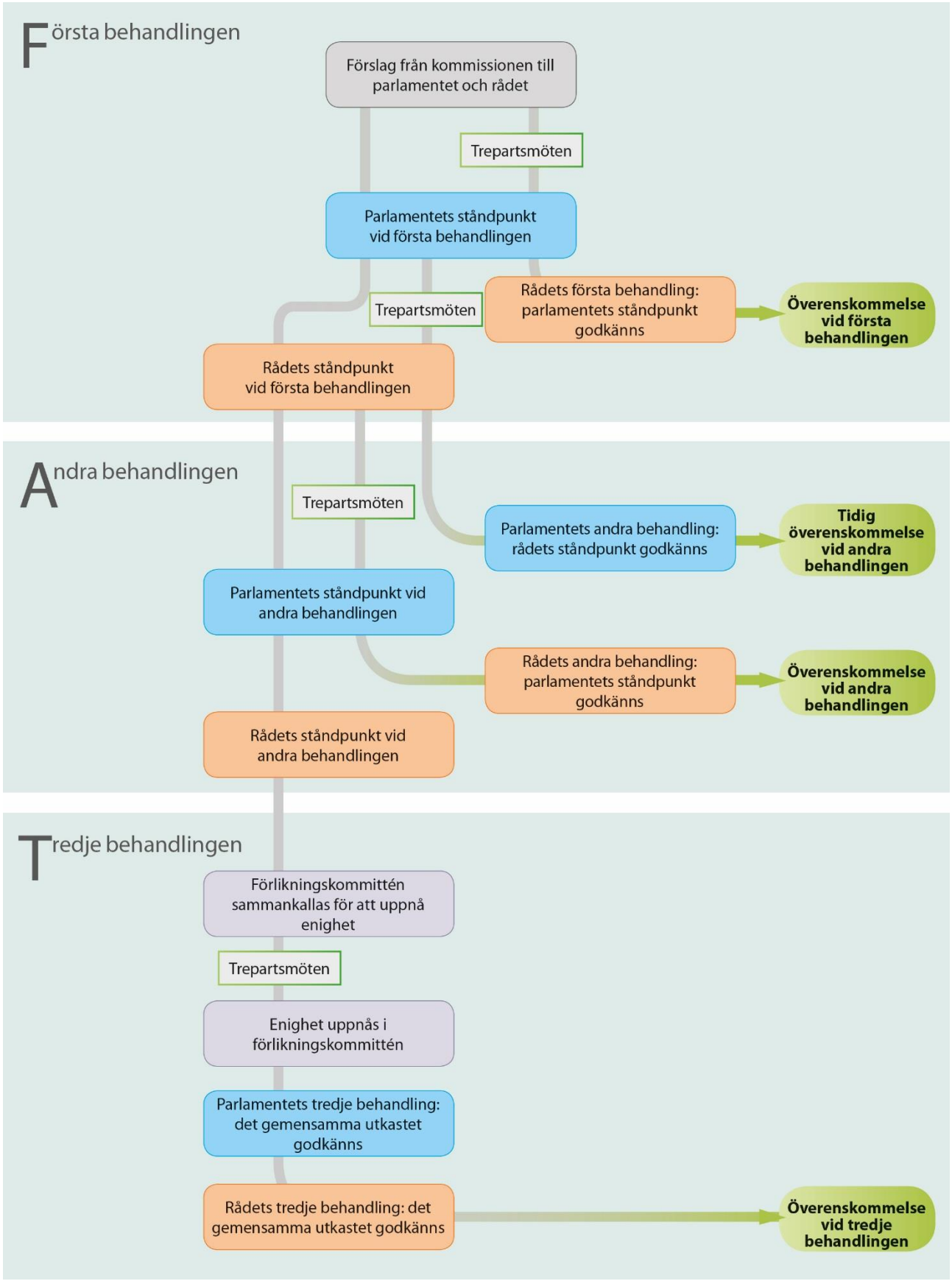

Trepartsmöte © Europaparlamentet (2017)

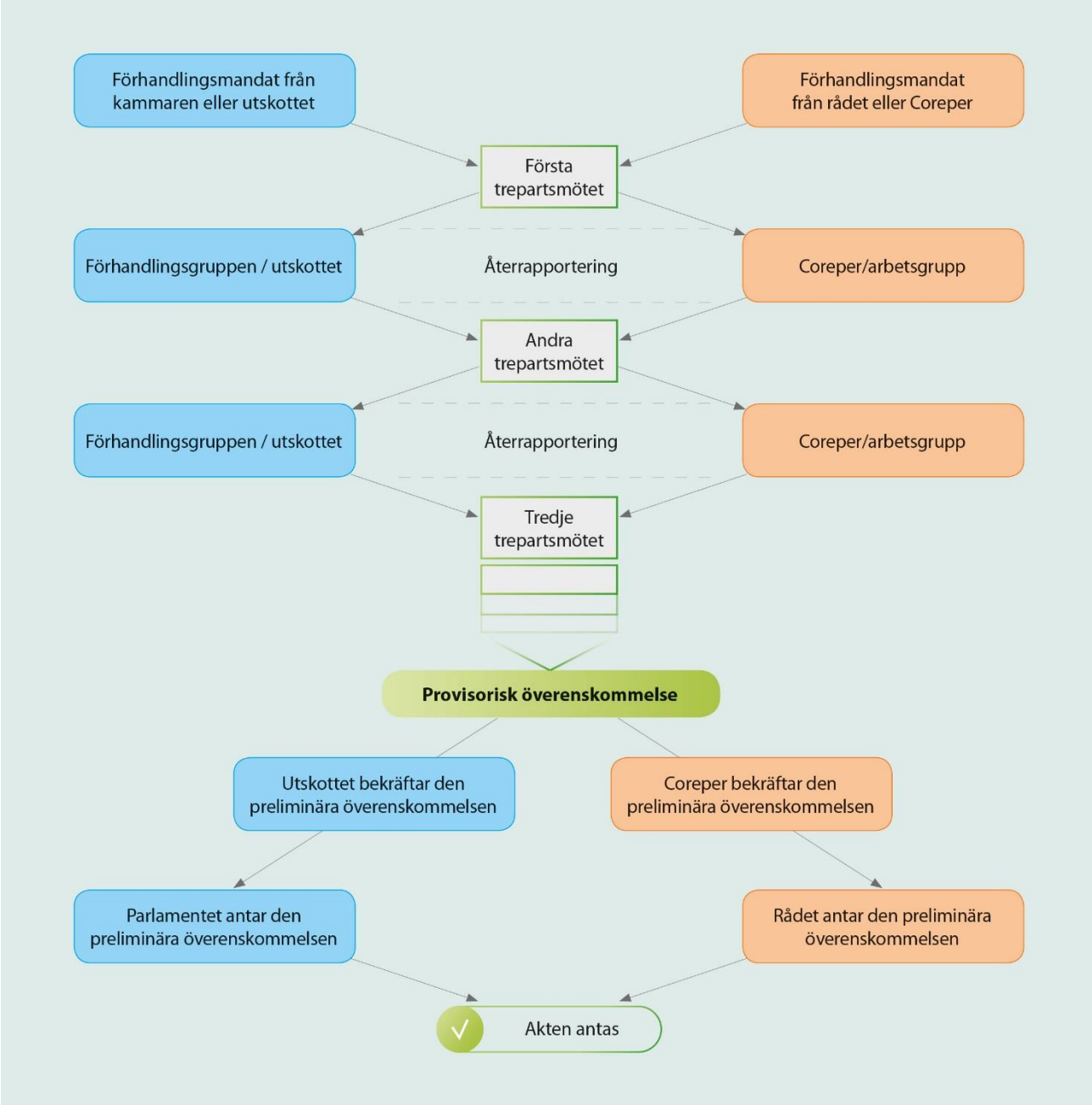
Den reviderade versionen av parlamentets arbetsordning, som trädde i kraft den 16 januari 2017, gjorde det möjligt att öka insynen i de interinstitutionella lagstiftningsförhandlingarna (se även punkt 4.5). Denna reform bygger på de bestämmelser som infördes i slutet av 2012 och som avsåg antagandet av parlamentets förhandlingsmandat och genomförandet av förhandlingarna. Bestämmelserna ändrades helt och hållet för att ytterligare stärka den parlamentariska ansvarsskyldigheten och kontrollen av lagstiftningsförhandlingarna, särskilt genom att stärka kammarens roll när det gäller att besluta om när förhandlingarna ska påbörjas och om förhandlingsmandatet.

[1] En historisk översikt ges i rapporten av den 5 november 2013 från konferensen om 20 års medbeslutande

Olika etapper för en överenskommelse inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet

Genomförandet av interinstitutionella förhandlingar

4.2. Trepartsmöten

För att en akt ska antas inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet måste medlagstiftarna någon gång under förfarandet enas om en gemensam text som både parlamentet och rådet kan godta. Detta förutsätter att institutionerna talar med varandra, vilket sker i form av trepartsmöten: informella trepartsmöten om lagstiftningsförslag mellan företrädare för parlamentet, rådet och kommissionen. Trepartsmöten får anordnas när som helst under lagstiftningsförfarandet och kan leda till en ”överenskommelse vid första behandlingen”, en ”tidig överenskommelse vid andra behandlingen”, en ”överenskommelse vid andra behandlingen” eller ett ”gemensamt utkast” under förlikningen. Trepartsmötena består av politiska förhandlingar men kan föregås av förberedande tekniska möten (i vilka de

tre institutionernas sakkunniga deltar). Det viktigaste arbetsredskapet är ett dokument som är uppställt i fyra kolumner: de tre första kolumnerna visar var och en av de tre institutionernas respektive ståndpunkter, medan den sista kolumnen är reserverad för kompromissförslag[1]. Vid trepartsmötena, som leds av den medlagstiftare som är värd för mötet (dvs. antingen parlamentet eller rådet), förklarar varje institution sin ståndpunkt, och därefter hålls en diskussion för att nå en kompromiss.

Kommissionen fungerar som medlare för att underlätta en överenskommelse mellan medlagstiftarna. Deltagarna i trepartsmötena agerar på grundval av de förhandlingsmandat som de fått av sina respektive institutioner. De tre delegationerna undersöker kompromissmöjligheterna på ett informellt sätt och avlägger regelbundet rapport och försöker få nya instruktioner i enlighet med sina respektive institutioners interna bestämmelser, dvs. via förhandlingsgruppen och/eller i utskottet när det gäller parlamentet och i Coreper eller den ansvariga arbetsgruppen när det gäller rådet (se flödesschemat ovan).

Alla överenskommelser vid trepartsmöten är provisoriska och måste godkännas genom de formella förfaranden som är tillämpliga inom varje enskild institution (för parlamentet, se artikel 74 i arbetsordningen).

Trepartsmötenas frekvens och antal är beroende av det aktuella ärendets karaktär och av särskilda politiska omständigheter (till exempel valperiodens slut). Eftersom rådsordförandeskapet roterar finns det vanligen ett incitament för varje rådsordförandeskap att avsluta vissa ärenden innan det egna ordförandeskapet upphör.

Man skulle kunna säga att det mer institutionaliserade sättet att använda trepartsmöten, jämfört med hur det var under medbeslutandeförfarandets barndom, har stärkt öppenheten och ansvarsutkrävandet inom parlamentet (eftersom alla politiska grupper har tillgång till all information och alla möten) och förbättrat kvaliteten på de interinstitutionella förhandlingarna.

4.3. Förfarande för att genomföra interinstitutionella förhandlingar

Varje institution ska innan den påbörjar interinstitutionella förhandlingar ge grönt ljus till sina förhandlare (se punkt 4.4) att inleda sådana förhandlingar på grundval av ett förhandlingsmandat inom vilket de måste agera. Förfarandet för att genomföra förhandlingar skiljer sig åt mellan de olika institutionerna.

4.3.1. Parlamentet

Förhandlingar inför parlamentets första behandling

I parlamentet är det ytterst kammaren som beslutar om parlamentets första behandling ska avslutas eller om utskottet ska tillåtas att inleda förhandlingar. Avsikten att inleda förhandlingar är ett beslut som får fattas på utskottsnivå med utskottsbetänkandet som mandat. Därefter ska detta beslut godkännas i kammaren

[1] I några förhandlingar kan dokumentet innehålla ett annat antal kolumner.

(artikel 71 i arbetsordningen). Om det inte godkänns eller om det saknas ett sådant utskottsbeslut får kammaren också besluta att återförvisa ett ärende för att göra det möjligt för det ansvariga utskottet att inleda förhandlingar på grundval av de ändringsförslag som antagits av kammaren (artikel 59.4 i arbetsordningen).

- *Utskottsbeslut om att inleda förhandlingar under första behandlingen*

Om det ansvariga utskottet beslutar att inleda förhandlingar under första behandlingen, med utskottsbetänkandet som mandat, kräver detta beslut en kvalificerad majoritet på utskottsnivå.

Beslutet måste därefter tillkännages i början av den sammanträdesperiod som följer på antagandet i utskottet (vanligen på måndagskvällen kl. 17.00 under ett plenarsammanträde i Strasbourg och på onsdag eftermiddag kl. 15.00 under ett miniplenarsammanträde i Bryssel). Senast i slutet av dagen efter tillkännagivandet får politiska grupper eller ett antal ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet (dvs. 76 ledamöter) begära en enda omröstning om utskottsbeslutet (vid ett plenarsammanträde i Strasbourg ska denna omröstning äga rum under samma plenarsammanträde). Om ingen sådan begäran inkommit inom tidsfristen får utskottet inleda förhandlingar.

Om en omröstning begärs får kammaren med enkel majoritet godkänna utskottsbeslutet – och utskottet får då inleda förhandlingar direkt därefter.

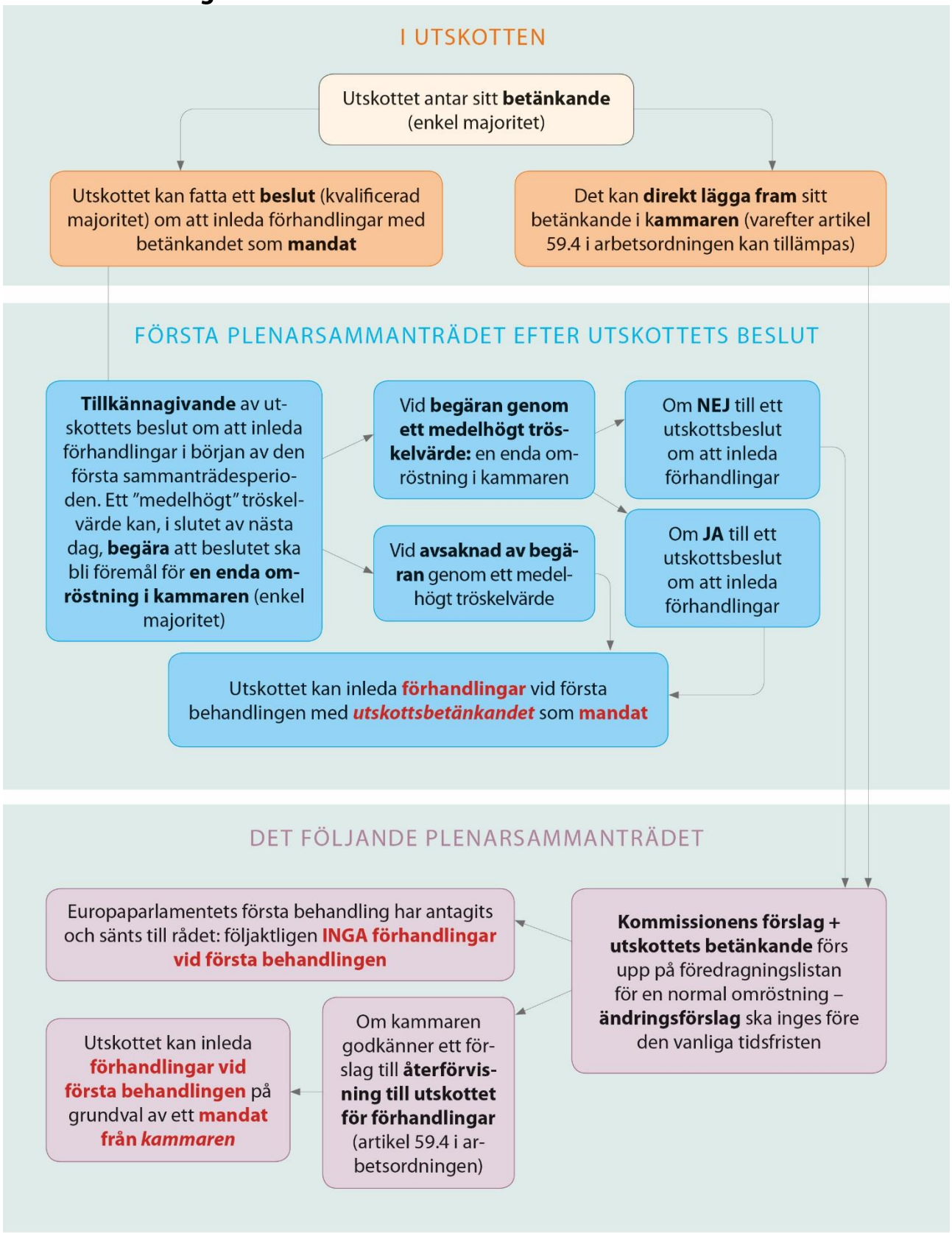
Om kammaren förkastar utskottsbeslutet om att inleda förhandlingar kommer betänkandet att tas upp på föredragningslistan för nästa plenarsammanträde i enlighet med artikel 59 i arbetsordningen. Det kommer sedan att hållas en normal omröstning i kammaren, och en tidsfrist för ingivande av ändringsförslag kommer att fastställas.

- *Beslut i kammaren om att inleda förhandlingar (med eller utan föregående utskottsbeslut)*

Efter att utskottsbeslutet har förkastats eller om ett sådant beslut saknas ska det i kammaren genomföras en omröstning om utkastet till lagstiftningsakt, de ändringsförslag som utskottet lagt fram i sitt betänkande och de ändringsförslag som inlämnats av politiska grupper eller minst 38 ledamöter, med syftet att avsluta parlamentets första behandling.

Strax innan den första behandlingen avslutas får emellertid ordföranden, föredraganden från det ansvariga utskottet, en politisk grupp eller 38 ledamöter av Europaparlamentet (det låga tröskelvärdet) be kammaren att återförvisa ärendet till utskottet för interinstitutionella förhandlingar i enlighet med artikel 60 i arbetsordningen, en begäran som sedan blir föremål för omröstning.

Antagande av förhandlingsmandat i parlamentet inför förhandlingarna under första behandlingen

Förhandlingar inför rådets första behandling (artikel 72 i arbetsordningen)
Om det ansvariga utskottet vill inleda interinstitutionella förhandlingar efter det att parlamentet i kammaren har antagit sin ståndpunkt vid första behandlingen och innan rådet slutför sin första behandling (**tidiga andrabehandlingsförhandlingar**) måste det besluta detta med kvalificerad majoritet. Detta beslut måste tillkännages i kammaren men bara för kännedom.

Parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen utgör mandatet för förhandlingarna. Detta är skälet till att det i detta fall, i motsats till vad som är fallet vid förstabehandlingsförhandlingar, inte är möjligt för kammaren att ifrågasätta utskottets beslut. Förhandlingar får inledas direkt efter utskottets beslut.

Förhandlingar inför parlamentets andra behandling (artikel 73 i arbetsordningen)
För att besluta om att inleda förhandlingar inför parlamentets andra behandling behöver det ansvariga utskottet bara en enkel majoritet. Parlamentet får besluta att inleda förhandlingar när som helst efter det att rådets ståndpunkt vid första behandlingen har hänvisats till det. Parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen utgör dess mandat, men utskottet får anta ytterligare riktlinjer för förhandlingsgruppen, även i form av ändringsförslag till rådets ståndpunkt om den ståndpunkten innehåller delar som inte omfattas av förslaget till lagstiftningsakt eller av parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen.

4.3.2. Rådet

Det finns inte något formellt krav på vilken nivå förhandlingsmandaten vid första behandlingen måste uppnå (dvs. på Coreper- eller rådsnivå). Rådet tenderar att (med kvalificerad majoritet, även om det i praktiken inte sker någon omröstning) anta allt fler mandat på rådsnivå i form av en **allmän riktlinje**, som är en offentlig handling. Under den andra behandlingen utgörs mandatet av rådets ståndpunkt vid första behandlingen.

4.3.3. Kommissionen

Kommissionens förslag till utkast till lagstiftningsakt utgör dess förhandlingsmandat. Under alla skeden av lagstiftningsförfarandet förbereder gruppen för interinstitutionella förbindelser (**GRI**) ändringar av kommissionens ståndpunkter vid interinstitutionella förhandlingar[1]. GRI sammanträder nästan varje vecka och ägnar sig bland annat åt att diskutera och komma överens om vilken linje som kommissionen bör följa vid kommande trepartsmöten när det gäller alla de ärenden som förhandlas. De kommissionsföreträdare som deltar i trepartsmötena kan vanligtvis bara

[1] Organ inom kommissionen med uppgiften att samordna de politiska, lagstiftningsmässiga och administrativa förbindelserna med de övriga institutionerna och framför allt med parlamentet och rådet. GRI sammanför de biträdande cheferna för alla kommissionsledamöters kanslier, eftersom de har till uppgift att övervaka interinstitutionella frågor. Gruppen sammanträder i princip en gång i veckan. Mer specifikt hanterar gruppen ärenden som behandlats av parlamentet och rådet och som är känsliga från en institutionell synpunkt. Några av dessa ärenden omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

”ad referendum” samtycka till viktiga ändringar av kommissionens lagstiftningsförslag som medlagstiftarna är överens om, om inte eller fram till dess att ändrade ståndpunkter från kommissionen formellt har godkänts av kommissionskollegiet.

4.4. Aktörer inom de interinstitutionella förhandlingarna

4.4.1. Parlamentet

Parlamentets revidering 2017 av arbetsordningen innebar inte några förändringar av den sammansättning av parlamentets förhandlingsgrupp som redan fastställdes i arbetsordningen från 2012. Parlamentets grupp ska ledas av föredraganden, och det ansvariga utskottets ordförande ska fungera som gruppens ordförande. Denne får också utse en av utskottets vice ordförande som ersättare. Vid trepartsmöten innebär detta ofta att ordföranden (eller vice ordföranden) eller rådsordförandeskapet är ordförande för mötena (beroende på om mötet hålls i parlamentets eller rådets lokaler). Dessutom kan ordföranden fokusera på de mest horisontella frågorna, medan föredraganden försvarar parlamentets ståndpunkt i ett visst ärende. Förhandlingsgruppen ska också, vilket uttryckligen framgår av parlamentets arbetsordning, omfatta minst de skuggföredragande från varje politisk grupp som önskar delta.

Vid trepartsmöten biträds förhandlingsgruppen av ett **projektteam** som samordnas av det berörda utskottets sekretariat (se punkt 3.2.1).

4.4.2. Rådet

Rådet företräds vanligen av ordförandeskapet genom ordföranden för Coreper II eller Coreper I, beroende på ämnet. I undantagsfall, dvs. då det är fråga om politiskt viktiga ärenden, kan rådet företrädas av en relevant minister. Med tanke på det stora antalet trepartsmöten och beroende på ärendets karaktär och praxis i den medlemsstat som innehar det roterande rådsordförandeskapet kan trepartsmötena emellertid också genomföras av de relevanta ordförandena i arbetsgrupperna. Under förhandlingarna har parlamentet också stor nytta av att ha ytterligare kontakt med **Antici**- och **Mertens**-grupperna för varje ordförandeskap[1]. Rådets förhandlingsgrupp biträds vanligen av den tjänsteenhet som ansvarar för ärendet på rådets sekretariat samt rådets juridiska avdelning.

4.4.3. Kommissionen

Kommissionen företräds av det ansvariga generaldirektoratet (vanligen på enhetschefs- eller direktörsnivå) eller, vid politiskt känsliga ärenden, av den ansvariga kommissionsledamoten eller generaldirektören, som biträds av generalsekretariatet och ibland av kommissionens rättstjänst och kommissionsledamotens kansli.

[1] Antici- och Mertensgrupperna förbereder arbetet i Coreper II respektive Coreper I (se kapitel 2.2).

Under hela lagstiftningsförfarandet stöder kommissionen medlagstiftarna genom att tillhandahålla tekniska förklaringar och underlätta de interinstitutionella förhandlingarna. Kommissionen kan uppmanas att föreslå kompromisstexter eller tillhandahålla mer detaljerad och ”teknisk” information. Kommissionen bör ta på sig rollen som opartisk medlare när den försvarar eller förhandlar om sina lagstiftningsförslag under alla skeden av lagstiftningsförfarandet i överensstämmelse med sin initiativrätt och principen om att parlamentet och rådet ska behandlas lika[1].

Ruta 10 – Överenskommelser inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet: centrala inslag sett ur parlamentets perspektiv	
Överens-kommelse vid första behand-lingen (artiklarna 59, 62 och 71 i arbets-ordningen)	**Ändringsförslag**: till kommissionens förslag; får läggas fram i utskottet och kammaren; generösa tillåtlighetskriterier. **Mandat**: 1) Utskottets betänkande: om kammaren godkänner utskottets beslut att inleda förhandlingar ska utskottets betänkande utgöra mandatet; 2) Kammarens ståndpunkt: om kammaren inte godkänner utskottets beslut och om det hålls en normal plenaromröstning, eller om det inte fattas något utskottsbeslut om att ingå förhandlingar, får kammaren återförvisa resultatet av plenaromröstningen till utskottet för interinstitutionella förhandlingar. **Beslut om att inleda förhandlingar**: 1) av utskott (kvalificerad majoritet); detta beslut ska dock tillkännages i kammaren, varefter kammaren får besluta att ta upp det beslutet i en enda omröstning; 2) om kammaren inte godkänner beslutet, eller om det inte finns något utskottsbeslut, får kammaren ändå besluta (med enkel majoritet) att återförvisa ärendet till det utskott som är ansvarigt för interinstitutionella förhandlingar. **Tidsfrister**: nej **Bekräftelse av provisorisk överenskommelse**: genom en skrivelse från Corepers ordförande till utskottsordföranden, innan parlamentet antar sin ståndpunkt vid första behandlingen (som förgås av en enda omröstning med enkel majoritet i det ansvariga utskottet). **Nödvändig majoritet i kammaren**: kommissionens förslag får godkännas, förkastas eller ändras med enkel majoritet (dvs. en majoritet av de ledamöter som deltar i omröstningen).
Tidig överens-kommelse vid andra behand-lingen (artiklarna 69 och 72 i	**Ändringsförslag**: inga ändringsförslag till rådets ståndpunkt vid första behandlingen, eftersom den avspeglar den framförhandlade provisoriska överenskommelsen med parlamentet. **Mandat**: parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen; **Beslut om att inleda förhandlingar**: av utskott (kvalificerad majoritet) när som helst efter antagandet av parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen; tillkännages i kammaren men inget godkännande krävs.

[1] Se ramavtalet (EUT L 304/47, 20.11.2010) om förbindelserna mellan parlamentet och kommissionen, i vilket det står att kommissionen måste ”ta vederbörlig hänsyn till parlamentets och rådets respektive roller enligt fördragen, särskilt avseende den grundläggande principen om lika behandling”.

arbets-ordningen)	**Tidsfrister**: nej **Bekräftelse av den provisoriska överenskommelsen**: omröstning med enkel majoritet där man bekräftar den provisoriska överenskommelsen och godkänner en skrivelse från utskottsordföranden till Corepers ordförande i vilken det anges att ordföranden kommer att rekommendera kammaren att, utan ändringsförslag vid parlamentets andra behandling, anta rådets ståndpunkt vid första behandlingen som motsvarar texten i den provisoriska överenskommelsen. **Nödvändig majoritet i kammaren**: vid andra behandlingen godtar parlamentet rådets ståndpunkt vid första behandlingen (enkel majoritet) som motsvarar den tidiga överenskommelsen vid andra behandlingen. Om inga ändringsförslag och inget förslag om avvisning läggs fram eller antas (kvalificerad majoritet) ska talmannen tillkännage att den föreslagna akten, som varit föremål för förhandlingar med rådet, har antagits (ingen formell omröstning).
Överens-kommelse vid andra behand-lingen (artiklarna 67, 69 och 73 i arbets-ordningen)	**Ändringsförslag**: till rådets ståndpunkt vid första behandlingen får inges i utskottsstadiet (inte längre av rådgivande utskott) och i kammaren; strikta tillåtlighetskriterier. **Mandat**: parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen; om rådets ståndpunkt innehåller delar som inte omfattas av kommissionens förslag eller av parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen får utskottet anta riktlinjer som kompletterar mandatet från första behandlingen, även i form av ändringsförslag. **Beslut om att inleda förhandlingar**: av det ansvariga utskottet när som helst efter det att rådets ståndpunkt hänvisats till det utskottet (med enkel majoritet); inget tillkännagivande i kammaren. **Tidsfrister**: högst 3+1 månader för parlamentet för att anta sin ståndpunkt vid andra behandlingen (och ytterligare högst 3+1 månader för rådet). **Bekräftelse av den provisoriska överenskommelsen**: den provisoriska överenskommelsen bekräftas genom en skrivelse från Corepers ordförande till utskottsordföranden, innan parlamentet antar sin ståndpunkt vid andra behandlingen (som förgås av en enda omröstning i det ansvariga utskottet). **Nödvändig majoritet i kammaren**: ändringsförslag till rådets ståndpunkt, eller avvisning, kräver kvalificerad majoritet.
Förlikning och tredje behand-ling (artiklarna 75, 76, 77 och 78 i arbets-ordningen)	**Ändringsförslag**: inga ändringar får göras vid tredje behandlingen: parlamentet godkänner eller avvisar det samlade ”gemensamma utkastet” i en enda omröstning med enkel majoritet. **Mandat**: parlamentets ståndpunkt vid andra behandlingen **Beslut om att inleda förhandlingar**: ej tillämpligt **Tidsfrister**: högst 24 veckor (3 x 8 veckor), varav högst 8 veckor till själva förlikningen. **Bekräftelse av den provisoriska överenskommelsen**: följebrev till det gemensamma utkastet av de båda delegationsordförandena **Nödvändig majoritet i kammaren**: enkel majoritet

4.5. Insyn i parlamentets förhandlingar och möjligheter att säkerställa ansvarsutkrävande

Parlamentet är mycket angeläget om att se till att dess lagstiftningsförfaranden är transparenta och sker så öppet som möjligt i enlighet med artikel 15 i EUF-fördraget.

Som allmän regel är alla sammanträden i utskotten och kammaren offentliga. Alla plenarsammanträden, och merparten av utskottssammanträdena, sänds på nätet. Alla debatter och omröstningar om lagstiftningsärenden i utskotten och kammaren är offentliga. Dessutom är alla officiella handlingar som regel allmänt tillgängliga på samtliga officiella språk. Parlamentets webbplats för uppföljning av lagstiftningen[1] (lagstiftningsdatabasen) innehåller en hel del relevant information kopplad till varje lagstiftningsärende, bl.a. namnen på föredraganden och skuggföredragandena, de rådgivande och associerade utskotten, stegen i förfarandet och de relevanta handlingarna (se kapitel 11).

När det gäller interinstitutionella förhandlingar om lagstiftningsärenden försöker parlamentet också – tillsammans med rådet och kommissionen – se till att förfarandet sker på ett öppet sätt. På senare år har det funnits betänkligheter angående bristen på öppenhet i de interinstitutionella förhandlingarna[2], även från institutionernas sida. Som ett svar på detta genomförde parlamentet redan 2012 en betydande översyn av sin arbetsordning. Den generella översyn av parlamentets arbetsordning som trädde i kraft i januari 2017 bygger på dessa förbättringar och stärker ytterligare den parlamentariska ansvarigheten och kontrollen över lagstiftningsförhandlingarna. Tack vare parlamentets arbetsordning finns det garantier för att

- parlamentet förhandlar på grundval av ett mandat som är offentligt och som alltid har stöd av kammaren,
- parlamentets förhandlingsgrupp har en standardsammansättning där alla politiska grupper har rätt att vara företrädda; härigenom säkerställs att de har tillgång till all information och på nära håll kan övervaka och påverka alla förhandlingssteg,
- ordföranden och föredraganden avlägger rapport för utskottet efter varje förhandlingsrunda,
- provisoriska överenskommelser som ingåtts under trepartsmöten blir föremål för omröstning i utskottet och offentliggörs innan de läggs fram vid plenarsammanträdet.

[1] Se parlamentets webbplats (lagstiftningsdatabas) för uppföljning av lagstiftningen: http://www.europarl.europa.eu/oeil/home/home.do.

[2] Se även ombudsmannens undersökning på eget initiativ Disclosure, by the European Parliament, Council of the EU and European Commission, of documents relating to trilogues and transparency of trilogues in general, ärende: OI/8/2015/JAS, inlett den 26 maj 2015 – beslut av den 12 juli 2016: https://www.ombudsman.europa.eu/sv.

5. FÖRLIKNINGSFÖRFARANDET I DETALJ

Inledning

Som anges i kapitel 9 avslutas en stor majoritet av lagstiftningsärendena vid första behandlingen och, i mycket mindre utsträckning, vid andra behandlingen. Antalet förlikningar har minskat stadigt under de senaste åren, och den åttonde valperioden var speciell i den meningen att det för första gången inte genomfördes en enda förlikning.

Förlikningsförfarandet har i hög grad påverkat det sätt på vilket förhandlingarna vid första och andra behandlingen för närvarande genomförs. Många av förfarandena och metoderna har sitt ursprung i förlikningsförfarandet (till exempel användningen av trepartsmöten och dokument som är uppställda i fyra kolumner). Behovet av ordnade och välstrukturerade förhandlingar är särskilt viktigt för förlikningsförfarandet, eftersom det förfarandet är den sista möjligheten för institutionerna att nå en överenskommelse. Om de båda institutionerna misslyckas med att nå enighet under denna sista etapp faller hela förslaget.

I kapitlet ges en närmare förklaring av förfarandet, och tonvikten läggs på de skillnader som finns i förhållande till första och andra behandlingen.

Förberedande stadium

Så snart det står klart att rådet inte kan godta alla parlamentets ändringar vid andra behandlingen informerar det parlamentet om detta. Därefter inleds informella kontakter mellan de tre institutionerna för att påbörja förberedelserna för att sammankalla förlikningskommittén så snart som möjligt, inom de tidsfrister som anges i fördraget. Enheten för lagstiftningsfrågor (LEGI) bistår **parlamentets delegation** under hela förlikningsförfarandet, i nära samarbete med det relevanta parlamentsutskottets sekretariat och med parlamentets rättstjänst, juristlingvister och presstjänst och andra relevanta enheter inom parlamentet.

Sammansättning och utnämning av parlamentets delegation

Parlamentets delegation till **förlikningskommittén** består alltid av lika många ledamöter som antalet medlemsstater i rådet. För varje förlikning måste en ny parlamentsdelegation inrättas. Parlamentets delegation leds alltid av en av parlamentets **tre vice talmän med ansvar för förlikning**. Per definition ingår också föredraganden och ordföranden för det eller de ansvariga utskotten i delegationen.

Delegationens övriga medlemmar utnämns av varje politisk grupp för varje enskilt förlikningsförfarande[1]. De flesta av dem kommer från det ansvariga utskottet eller från de rådgivande eller associerade utskotten. Det utses ett lika stort antal suppleanter som kan närvara vid delegationens och förlikningskommitténs alla sammanträden men som bara kan rösta om de ersätter en ordinarie ledamot.

[1] På samma sätt som vid utnämningen av föredragande i utskotten utses förlikningskommitténs medlemmar av de politiska grupperna på grundval av d'Hondt-systemet efter det att talmanskonferensen har bestämt det exakta antalet ledamöter i förlikningskommittén för varje politisk grupp.

Konstituerande sammanträde för parlamentets delegation

Huvudsyftet med det konstituerande sammanträdet[1] för parlamentets delegation är att ge parlamentets förhandlingsgrupp – vanligtvis vice talmannen i egenskap av delegationsordföranden, ordföranden i det ansvariga utskottet och föredraganden/föredragandena – mandat att inleda förhandlingar med rådet på trepartsmöten. Dessutom hålls det en kort diskussion om de sakfrågor som står på spel. Till skillnad från vad som är fallet vid första och andra behandlingen närvarar kommissionen vanligen vid parlamentsdelegationens alla möten för att yttra sig om möjliga sätt att närma parlamentets och rådets ståndpunkter till varandra eller för att svara på förfrågningar om mer detaljerad eller "teknisk" information.

Förhandlingar under förlikningsfasen

I överensstämmelse med den tidsplan för trepartsmöten som parlamentet och rådet kommit överens om i början av förlikningen om ett visst ärende hålls en rad trepartsmöten under förlikningsförfarandet i syfte att nå en övergripande överenskommelse i förlikningskommittén.

Efter varje trepartsmöte rapporterar varje enskild institutions förhandlingsgrupp tillbaka till sin egen delegation. Huvudsyftet med delegationssammanträdena är att ge feedback om förhandlingarna, utvärdera eventuella kompromisstexter och ge instruktioner till förhandlingsgruppen om hur förhandlingarna ska fullföljas. I slutet av förfarandet godkänner eller förkastar delegationen formellt den provisoriska överenskommelse som nåtts under förlikningen. För att en överenskommelse ska godkännas krävs en kvalificerad majoritet av delegationsmedlemmarnas röster (dvs. minst 15 röster av 28 möjliga).

Förlikningskommittén

Förlikningskommittén, som består av företrädare för de 28 medlemsstaterna och 28 parlamentsledamöter, sammankallas av Europaparlamentets talman och rådets ordförande. Förlikningskommittén sammankallas ofta när parlamentets och rådets respektive ståndpunkter ligger tillräckligt nära varandra för att ouppklarade frågor förväntas kunna lösas. För att formellt inleda förlikningsförfarandet måste förlikningskommittén under alla omständigheter sammankallas senast sex veckor (eller åtta veckor, om förlängd tidsfrist har beviljats) efter det att rådets andra behandling avslutats. Förlikningskommittén har sedan ytterligare sex veckor (eller åtta veckor, om förlängd tidsfrist har beviljats) på sig för att nå en övergripande överenskommelse i form av ett gemensamt utkast.

Parlamentet och rådet turas om att stå värd. Den av parlamentets vice talmän som leder parlamentets delegation är tillsammans med den minister som företräder rådets ordförandeland ordförande vid förlikningskommitténs sammanträden. Den ansvariga kommissionsledamoten företräder kommissionen.

Förlikningen utgörs i praktiken av flera trepartsmöten och möten i de respektive delegationerna före förlikningskommitténs möte. Ibland avbryts mötet i själva

[1] I undantagsfall går det att ersätta det konstituerande sammanträdet med en skrivelse från delegationsordföranden till delegationsmedlemmarna ("konstituering genom skriftligt förfarande").

förlikningskommittén för att i trepartsförhandlingar kunna klargöra läget eller hitta kompromisslösningar för frågor som alltjämt är kontroversiella. Det hålls också separata interna möten i parlamentets och rådets delegationer mellan trepartsmötena och förlikningskommitténs officiella möten. Dessa möten är nödvändiga för att informera varje delegation om de framsteg som gjorts i varje förhandlingsskede och se om nya instruktioner bör ges till förhandlingsgruppen.

Om det inte är sannolikt att en överenskommelse kan nås på det första mötet, kan ytterligare möten, inklusive trepartsmöten, sammankallas inom den tidsfrist på 6-8-veckor som fastställs i fördraget för en överenskommelse. Förlikningen kan om så är lämpligt avslutas med ett skriftligt förfarande.

Om de båda institutionerna inte når enighet i förlikningskommittén faller hela förslaget[1].

Tredje behandlingen (efter förlikningskommittén)

En överenskommelse som nåtts i förlikningskommittén måste bekräftas av både parlamentet och rådet inom sex veckor (eller åtta veckor, om förlängd tidsfrist har beviljats) från det att ett **gemensamt utkast** har godkänts. De båda institutionerna röstar var för sig om den senaste versionen av det gemensamma utkastet utan möjlighet att göra ytterligare ändringar.

I parlamentet krävs enkel majoritet för godkännande; i annat fall förkastas det gemensamma utkastet. Det gemensamma utkastet måste också godkännas med kvalificerad majoritet av rådet, som i allmänhet genomför sin omröstning efter parlamentets tredje behandling[2].

Precis som vid första och andra behandlingen kan en text bli lag endast om både parlamentet och rådet godkänner texten. Om endera institutionen inte gör detta avslutas lagstiftningsförfarandet, och för att det ska kunna inledas på nytt krävs ett nytt förslag från kommissionen.

[1] Sedan 1999 har det endast två gånger hänt att parlamentets och rådets delegationer inte har lyckats nå enighet om en gemensam text i förlikningskommittén (direktivet om arbetstid och förordningen om nya livsmedel).

[2] Hittills har rådet ännu inte förkastat någon förlikningsöverenskommelse. Parlamentet har mycket sällan förkastat några överenskommelser som ingåtts vid förlikning. Detta har dock skett några gånger. Två exempel är överenskommelsen 2001 om direktivet om uppköpserbjudanden och överenskommelsen 2003 om tillträde till marknaden för hamntjänster.

6. SLUTGRANSKNING, UNDERTECKNANDE OCH OFFENTLIGGÖRANDE AV DET ANTAGNA UTKASTET

6.1. Juristlingvisternas slutgranskning

När en provisorisk överenskommelse har nåtts mellan institutionerna vid första, andra eller tredje behandlingen ska texten i överenskommelsen granskas av juristlingvisterna innan den officiellt antas i kammaren. Detta är viktigt bland annat för att säkerställa rättslig säkerhet och samstämmighet mellan de olika språkversionerna i syfte att få till stånd en enhetlig tillämpning och undvika behovet av en rättelse i ett senare skede (i princip görs det inte några ändringar av texten efter plenaromröstningen)[1].

I parlamentet genomförs och samordnas juristlingvisternas slutgranskning av juristlingvisterna från direktoratet för rättsakter (DLA) i nära samarbete med rådets direktorat för lagstiftningskvalitet (DQL). Utskottssekretariatet och rådets ansvariga tjänsteenhet deltar fullt ut i förfarandet och informeras regelbundet om de framsteg som görs. Andra tjänsteenheter vid de båda institutionerna, såväl som vid kommissionen, rådfrågas där så är nödvändigt.

De huvudsakliga stegen i förfarandet för juristlingvisternas slutgranskning är följande:

- De samordnande juristlingvisterna från parlamentet eller rådet sammanställer en konsoliderad version av texten på originalspråket för den provisoriska överenskommelsen och införlivar de politiskt överenskomna ändringsförslagen i kommissionens förslag och ser till att texten återspeglar överenskommelsen. Denna uppgift utförs i nära samarbete med de ansvariga juristlingvisterna på den andra institutionen och med parlamentets berörda utskottssekretariat och rådets ansvariga tjänsteenhet.
- De samordnande juristlingvisterna skickar den konsoliderade texten till översättningstjänsterna.
- De samordnande juristlingvisterna från de båda institutionerna granskar den konsoliderade texten på originalspråket, i enlighet med gängse regler och metoder för utformning av lagstiftning och i nära samarbete med det relevanta parlamentsutskottets sekretariat och rådets ansvariga tjänsteenhet.
- Där så är lämpligt rådfrågas parlamentets förhandlingsgrupp om juristlingvisternas föreslagna ändringar, och det hålls ett möte mellan rådets nationella experter.
- Juristlingvisterna på parlamentet och rådet slutgranskar texterna på alla språk utifrån originalversionen, så att de kan antas av parlamentet och rådet.

[1] Det är möjligt för juristlingvisterna att göra en slutgranskning av rättsakter efter plenaromröstningen, men bara i undantagsfall, och detta tar vanligen mycket mer tid än det standardiserade granskningsförfarandet, bland annat på grund av behovet av ett förfarande för rättelser (artikel 241 i arbetsordningen).

Juristlingvisternas slutgranskning tar vanligen **åtta veckor** från det datum då den politiska överenskommelsen bekräftas genom en skrivelse som översänts från Coreper till ordföranden för det relevanta utskottet.

6.2. Undertecknande

Efter det att parlamentet och rådet formellt har avslutat ingåendet av en överenskommelse vid första, andra eller tredje behandlingen ska parlamentets talman, tillsammans med en företrädare för det roterande rådsordförandeskapet, underteckna akten i enlighet med artikel 297.1 i EUF-fördraget.

Efter ett initiativ från parlamentet finns det sedan 2003 en praxis som går ut på att parlamentets talman och rådets ordförandeskap undertecknar texten gemensamt i anslutning till parlamentets plenarsammanträde, ofta i närvaro av ordföranden för det ansvariga utskottet och föredraganden. Syftet med den gemensamma ”LEX”-undertecknandeceremonin är att visa att de båda medlagstiftarna, som är jämbördiga, formellt har antagit lagstiftningsakterna.

Undertecknandeceremoni i protokollrummet under plenarsammanträdet i Strasbourg i februari 2019med den finska Europaministern Tytti Tuppurainen och Europaparlamentets talman David Maria Sassoli © Europaparlamentet (2019)

6.3. Offentliggörande

Efter undertecknandet offentliggörs lagstiftningsakterna i Europeiska unionens officiella tidning (EUT) tillsammans med eventuella gemensamt överenskomna uttalanden. Offentliggörande i EUT är en förutsättning för att akterna ska vara tillämpliga[1]. Om inte medlagstiftarna kommer överens om annat ska akterna träda i kraft den tjugonde dagen efter offentliggörandet.

[1] Europeiska unionens officiella tidning (EUT) ges ut på de officiella EU-språken. Det finns två serier: L (lagstiftning) och C (meddelanden och upplysningar).

7. ANDRA FÖRFARANDEN DÄR PARLAMENTET ÄR INBLANDAT

7.1. Särskilda lagstiftningsförfaranden

Som anges i kapitel 3 hänvisar Lissabonfördraget till det ordinarie lagstiftningsförfarandet och till särskilda lagstiftningsförfaranden (artikel 289.2 i EUF-fördraget[1]). Särskilda lagstiftningsförfaranden ersätter de tidigare samråds-, samarbets- och samtyckesförfarandena, i syfte att förenkla EU:s beslutsprocess. Som framgår av deras namn avviker dessa förfaranden från det ordinarie lagstiftningsförfarandet och utgör därför undantag. Fördragen innehåller inte någon tydlig beskrivning av de särskilda lagstiftningsförfarandena. Bestämmelserna definieras på ad hoc-basis på grundval av de relevanta fördragsartiklar som inbegriper termen ”särskilt lagstiftningsförfarande” och beskriver dess steg. Två särskilda lagstiftningsförfaranden kan urskiljas:

- **Samråd (punkt 7.1.1)**: Parlamentet kan godkänna, avvisa eller föreslå ändringar av ett lagstiftningsförslag. Rådet har inte någon rättslig skyldighet att ta hänsyn till parlamentets yttrande men får inte fatta beslut förrän det har tagit emot yttrandet.
- **Godkännande (punkt 7.1.2)**: Parlamentet har befogenhet att godkänna eller avvisa ett lagstiftningsförslag men kan inte ändra det. Rådet är bundet av parlamentets yttrande. I några specifika fall måste ett förslag från parlamentet godkännas av rådet[2].

7.1.1. Samråd

Fram till Lissabonfördraget trädde i kraft var samrådsförfarandet det mest använda förfarandet. Genom detta förfarande kan parlamentet avge ett yttrande om ett förslag till rättsakt. Det kan godkänna, avvisa eller föreslå ändringar av förslaget (enkel majoritet). Rådet är inte juridiskt bundet att följa parlamentets yttrande, men om det i fördraget fastställs att det är obligatoriskt att höra parlamentet får rådet enligt domstolens rättspraxis inte fatta något beslut utan att ha mottagit yttrandet. Samrådsförfarandet är ett särskilt lagstiftningsförfarande som alltjämt tillämpas för vissa åtgärder inom ett begränsat antal politikområden (t.ex. konkurrens, penningpolitik, sysselsättnings- och socialpolitik och vissa åtgärder av fiskal art på områdena miljö och energi).

---

[1] Artikel 289.2 i EUF-fördraget: ”I de särskilda fall som anges i fördragen ska ett särskilt lagstiftningsförfarande bestå i att Europaparlamentet med medverkan av rådet, eller rådet med medverkan av Europaparlamentet, antar en förordning, ett direktiv eller ett beslut.”

[2] Se artikel 223.2 i EUF-fördraget, som innebär att parlamentet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, efter yttrande från kommissionen och sedan rådet gett sitt godkännande ska fastställa regler och allmänna villkor för hur dess ledamöter ska utföra sina åligganden (ledamotsstadgan) och artikel 226 tredje stycket i EUF-fördraget, som ger parlamentet befogenhet att fastställa närmare bestämmelser om utövandet av parlamentets undersökningsrätt efter att ha inhämtat rådets och kommissionens godkännande.

Samråd med parlamentet krävs också i ett icke-lagstiftningsförfarande när internationella avtal antas inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

7.1.2. Godkännande

När ett särskilt lagstiftningsförfarande kräver att parlamentet eller rådet inhämtar deras respektive godkännande av ett förslag till rättsakt kan den berörda institutionen godkänna eller avvisa förslaget (kvalificerad majoritet) men inte ändra det. Godkännandet eller avsaknaden av godkännande är bindande. Detta särskilda lagstiftningsförfarande används till exempel vid inrättandet av en europeisk åklagarmyndighet (artikel 86.1 i EUF-fördraget), antagandet av den fleråriga budgetramen (artikel 312 i EUF-fördraget) eller lagstiftning som antas enligt den rättsliga grunden för "subsidiaritet" (artikel 352 i EUF-fördraget).

Parlamentets godkännande krävs också i viktiga **icke-lagstiftningsförfaranden** (enkel majoritet) när

- rådet antar vissa internationella avtal som förhandlats fram av EU och som inte enbart avser den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken; godkännandeförfarandet används för avtal inom de områden som täcks av det ordinarie lagstiftningsförfarandet men också för bland annat associeringsavtal och avtal som har betydande budgetmässiga följder för unionen (artikel 218 i EUF-fördraget),
- de grundläggande värdena har blivit allvarligt åsidosatta (artikel 7 i EU-fördraget),
- nya EU-medlemsstater ansluter sig (artikel 49 i EU-fördraget),
- det ingås avtal med länder som vill utträda ur unionen (artikel 50 i EU-fördraget),

7.2. Delegerade akter och genomförandeakter

De flesta av EU:s lagstiftningsakter innehåller bestämmelser som ger kommissionen befogenhet att anta delegerade akter eller genomförandeakter. Att bemyndiga kommissionen att fatta beslut inom ramen för ett av dessa båda förfaranden kan till exempel vara nödvändigt om det behövs tekniska uppdateringar, om ämnen eller produkter behöver godkännas eller förbjudas eller om en enhetlig tillämpning behövs i medlemsstaterna. Om dessa beslut kräver snabb hantering, flexibilitet och/eller mer tekniskt arbete skulle det ordinarie lagstiftningsförfarandet kunna bli alltför omständligt. Sådana beslut, som fattas enligt dessa förfaranden, kan vara politiskt viktiga, trots sin ofta detaljinriktade och tekniska karaktär, och de kan ha stor inverkan på hälsan, miljön och ekonomin och få direkta konsekvenser för människor, företag och hela ekonomiska branscher.

Lissabonfördragets införande av **delegerade akter** (artikel 290 i EUF-fördraget), dvs. åtgärder med allmän räckvidd som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av den grundläggande rättsakten, stärker parlamentets befogenheter. Vetorätten är nu obegränsad, och parlamentet kan när som helst återkalla kommissionens befogenhet att anta delegerade akter enligt en bestämd grundläggande akt. När det gäller

genomförandeakter (artikel 291 i EUF-fördraget) har parlamentet begränsade befogenheter och ingen vetorätt. Beslutet om huruvida delegerade befogenheter eller genomförandebefogenheter ska delegeras till kommissionen, samt valet mellan dessa befogenheter, är därför mycket viktigt och bestämmer gränserna för parlamentets efterföljande granskande roll. Medlagstiftarna måste fatta detta beslut i den grundläggande akten under lagstiftningsförfarandet.

Eftersom institutionerna har tolkat artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget på olika sätt har det uppstått återkommande problem i förhandlingarna om vilken artikel som ska väljas. De överenskommelser som ingåtts i lagstiftningsförhandlingarna övervakas därför sedan 2012 av talmanskonferensen[1]. Syftet är att se till att artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget samt parlamentets motsvarande institutionella rättigheter respekteras, på grundval av en regelbunden bedömning av utskottsordförandekonferensen. Frågan om delegerade akter var en av de viktigaste frågor som togs upp i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning (se ruta 11 i kapitel 8).

[1] Se talmanskonferensens beslut av den 19 april 2012. Om talmanskonferensen anser att ett avtal inte säkerställer parlamentets institutionella rättigheter kommer den inte att ta upp ärendet i kammaren i en omröstning som leder till en överenskommelse vid första behandlingen.

8. INTERINSTITUTIONELLA AVTALET OM BÄTTRE LAGSTIFTNING

Den 13 april 2016 trädde det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning[1] i kraft. Det ersätter det interinstitutionella avtalet från 2003 och bygger på och kompletterar flera tidigare avtal och förklaringar som syftat till att institutionalisera god praxis. Det innehåller en rad initiativ och förfaranden för att få till stånd en bättre lagstiftning (se rutan nedan) och inskärper vikten av gemenskapsmetoden och unionsrättens allmänna principer, till exempel den demokratiska legitimiteten, subsidiariteten, proportionaliteten och rättssäkerheten. Avtalet främjar öppenhet och framhåller hur viktigt det är att unionslagstiftningen gör det möjligt för medborgare, förvaltningar och företag att lätt förstå sina rättigheter och skyldigheter. Vidare framhålls i avtalet att unionslagstiftningen bör undvika överreglering och administrativa bördor och vara praktiskt genomförbar.

För parlamentet var det viktigt att avtalet skulle komplettera, men inte ersätta, 2010 års ramavtal med kommissionen. Av detta skäl offentliggjordes ett uttalande av parlamentet och kommissionen, där det klargjordes att avtalet inte påverkar 2010 års ramavtal[2].

Ruta 11 – Sammanfattning av 2016 års interinstitutionella avtal om bättre lagstiftning

Det nya avtalet mellan parlamentet, rådet och kommissionen tar bland annat upp följande:

- **Flerårig och årlig programplanering** (punkterna 4–11): Parlamentet, rådet och kommissionen kommer tillsammans att vara delaktiga i den årliga och fleråriga programplaneringen på lagstiftningsområdet och därigenom genomföra artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen. De tre institutionerna kommer att utarbeta gemensamma slutsatser om de viktigaste politiska målen och prioriteringarna i början av en ny valperiod och en gemensam förklaring om den årliga interinstitutionella programplaneringen samt identifiera de ärenden som, utan att detta påverkar de befogenheter som medlagstiftarna tilldelas genom fördragen, bör prioriteras i lagstiftningsprocessen. Det kan konstateras att parlamentets talman och rådets och kommissionens ordförande i december 2016 tillsammans undertecknade den första gemensamma förklaringen om den årliga interinstitutionella programplaneringen, som tog upp politiskt viktiga lagstiftningsfrågor att hantera som lagstiftningsprioriteringar för 2017. I december 2017 undertecknades ett andra sådant dokument som innehöll lagstiftningsprioriteringarna fram till slutet av den åttonde valperioden (2018–2019). Dessutom syftar det interinstitutionella avtalet till att förbättra förfarandet för tillbakadraganden[3] och för förslag till unionsakter som läggs fram av parlamentet och rådet i enlighet med artikel 225 eller artikel 241 i EUF-fördraget[4].

[1] Avtalet om bättre lagstiftning har återspeglats i översynen av parlamentets arbetsordning, bland annat i artikel 38 om den gemensamma förklaringen om den årliga programplaneringen och om tillbakadragande av förslag, artikel 40.4 om diskussion med rådet och kommissionen när det gäller en tvist om den rättsliga grundens giltighet eller lämplighet, artikel 47 om parlamentets uppmaningar om framläggande av lagstiftningsförslag, artikel 49 om påskyndande av lagstiftningsförfaranden, artikel 61 om interinstitutionella diskussioner vid ändringar av den rättsliga grunden samt artikel 126 om gemensamma slutsatser om den fleråriga interinstitutionella programplaneringen.

[2] Uttalande från Europaparlamentet och kommissionen med anledning av antagandet av det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016, EUT L 124, 13.5.2016, s. 1

[3] Se även ruta 3 i kapitel 2.3.

[4] Se även ruta 5 i kapitel 3.1.

- **Verktyg för bättre lagstiftning (punkterna 12–24)**: I avtalet medges att konsekvensbedömningar bidrar till att hjälpa de tre institutionerna att fatta välunderbyggda beslut. Samtidigt framhålls att dessa bedömningar inte får ersätta politiska beslut och inte leda till onödiga förseningar i lagstiftningsprocessen eller hindra medlagstiftarna från att föreslå ändringar. Kommissionen kommer att göra konsekvensbedömningar av alla de lagstiftningsinitiativ och övriga initiativ, delegerade akter och genomförandeåtgärder som förväntas få betydande ekonomiska, miljömässiga eller sociala konsekvenser. Dessa konsekvensbedömningar måste uppfylla flera krav som fastställs i avtalet. De initiativ som ingår i kommissionens arbetsprogram eller i den gemensamma förklaringen kommer som huvudregel att åtföljas av en konsekvensbedömning. Parlamentet och rådet kommer att genomföra konsekvensbedömningar av sina egna ändringsförslag när de är betydande och i de fall då de anser att detta är lämpligt och nödvändigt. Avtalet syftar dessutom till att förbättra de offentliga samråden och samråden med berörda parter, uppmuntra framför allt de små och medelstora företagens deltagande och förbättra utvärderingarna i efterhand av befintlig lagstiftning.
- **Valet av rättslig grund (punkt 25)**: Avtalet innebär att om det finns planer på att ändra den rättsliga grunden som medför en ändring från det ordinarie lagstiftningsförfarandet till ett särskilt lagstiftningsförfarande eller till ett icke-lagstiftningsförfarande kommer de tre institutionerna att utbyta synpunkter om detta. Det framhålls att kommissionen ska fortsätta att fullt ut spela sin institutionella roll för att se till att fördragen och domstolens rättspraxis respekteras.
- **Delegerade akter och genomförandeakter (punkterna 26–31 och bilaga)**: För att ta itu med de återkommande problemen i de interinstitutionella förhandlingarna när det gäller valet mellan delegerade akter och genomförandeakter reviderades den gemensamma överenskommelsen om delegerade akter. I den reviderade överenskommelsen, som fogades till avtalet, tog man bland annat upp rådets invändningar mot det sätt på vilket samrådet med medlemsstaternas experter genomförs. Enligt rådet skulle detta underlätta de framtida förhandlingarna om valet mellan delegerade akter och genomförandeakter. I den reviderade gemensamma överenskommelsen klargörs hur detta samråd bör ske samtidigt som det säkerställs att parlamentet och rådet har lika tillgång till all information. Genom överenskommelsen skapas också garantier för att parlamentets och rådets experter får tillträde till kommissionens expertgrupper för delegerade akter. Dessutom bekräftade avtalet behovet av att inleda förhandlingar om icke-bindande avgränsningskriterier, och efter två års förhandlingar nåddes en överenskommelse som sedermera godkändes under våren 2019[1]. Dessa icke-bindande kriterier kan nu användas av medlagstiftarna som en form av vägledning vid beslut om huruvida befogenheter ska delegeras och i så fall vilket instrument som ska användas. Behovet av att anpassa all befintlig lagstiftning till den rättsliga ram som infördes genom Lissabonfördraget tillgodosågs delvis under den åttonde valperioden. De delar som återstår måste alltjämt bli föremål för förhandlingar. För att öka insynen och förbättra spårbarheten för alla olika skeden i en delegerad akts livscykel upprättades i slutet av 2017 ett gemensamt funktionellt register över delegerade akter.
- **Öppenhet i och samordning av lagstiftningsprocessen (punkterna 32–39)**: I avtalet betonas att parlamentet och rådet i egenskap av medlagstiftare ska utöva sina befogenheter på ett likställt sätt och att kommissionen ska spela en medlande roll genom att behandla parlamentet och rådet lika, med full respekt för de roller de tilldelats enligt fördragen. Avtalet syftar till att säkerställa att institutionerna håller varandra informerade under hela förfarandet, bättre samordnar sina tidtabeller och där så är lämpligt påskyndar lagstiftningsprocessen samtidigt som de ser till att medlagstiftarnas befogenheter respekteras. Kommunikationen under hela lagstiftningscykeln bör förbättras, och de överenskommelser som ingås bör

[1] EUT C 223, 3.7.2019.

tillkännages gemensamt, till exempel genom gemensamma presskonferenser. För att underlätta öppenhet och insyn kommer det också att upprättas en gemensam databas med information om hur lagstiftningsärendet fortskrider.

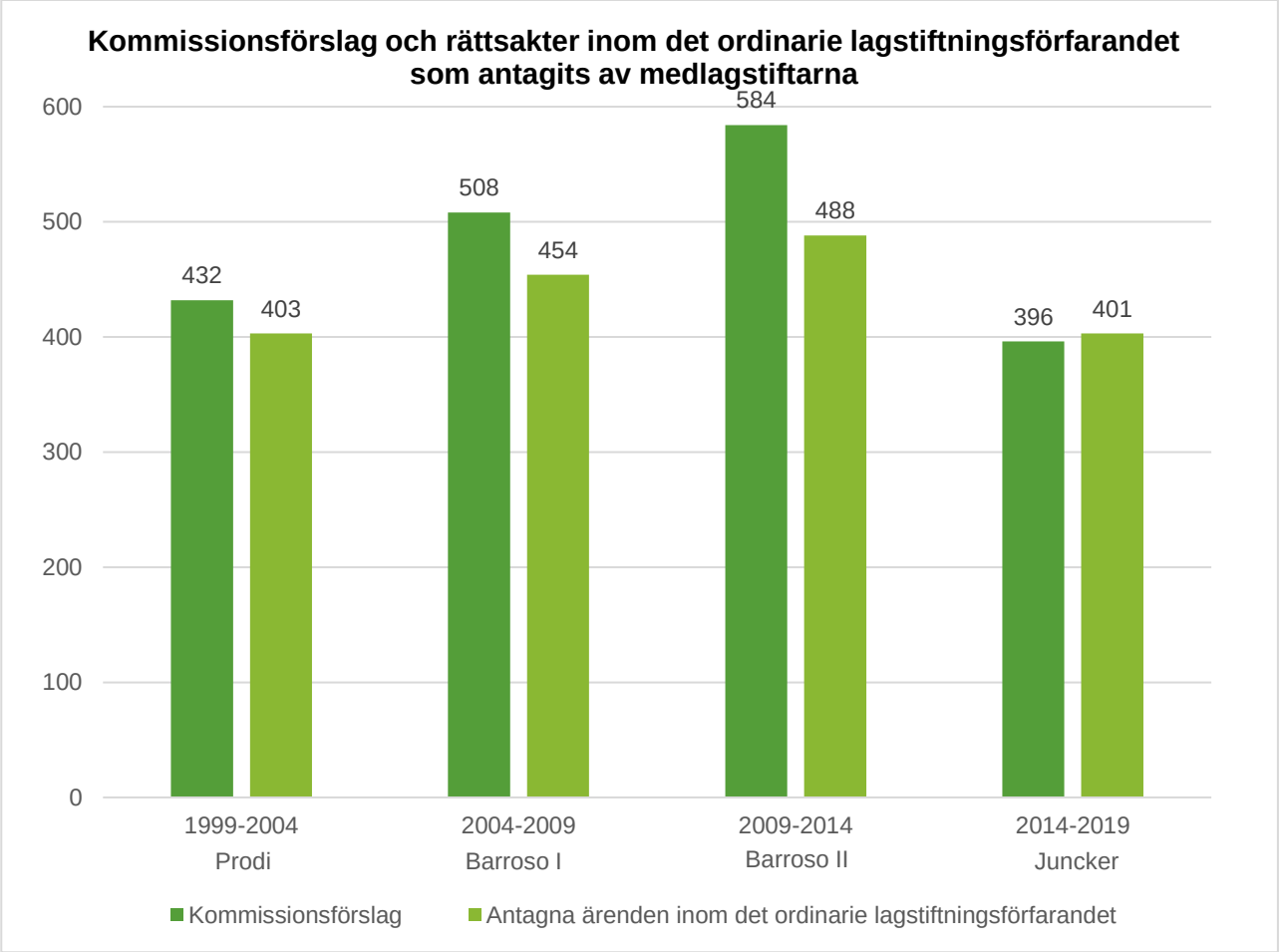
- **Internationella avtal (punkt 40)**: Man kom överens om en ”rendez-vous-klausul” som ålade institutionerna att inleda förhandlingar om förbättrade praktiska arrangemang för samarbete och informationsutbyte när det gäller förhandlingar om och ingående av internationella avtal. Härigenom tog man bland annat upp genomförandet av artikel 218.10 i EUF-fördraget om parlamentets rätt att omedelbart och fullständigt informeras i alla skeden av förfarandet. Förhandlingarna inleddes under den åttonde valperioden och har ännu inte avslutats.
- **Genomförande och tillämpning av unionslagstiftning (punkterna 41–45)**: I avtalet uppmanas medlemsstaterna (som på egen hand inte är parter i avtalet) att på ett tydligt sätt informera allmänheten om vilka åtgärder som införlivar eller genomför unionslagstiftningen. När medlemsstaterna väljer att lägga till element som inte har något samband med den unionslagstiftning som de införlivar bör de identifiera dessa tillägg i införlivandeakten eller i en tillhörande handling. I sin årliga rapport till parlamentet och rådet om tillämpningen av unionslagstiftningen kommer kommissionen att ta med en hänvisning till dessa tillägg, om så är relevant[1].
- **Förenkling (punkterna 46–48)**: I avtalet åtar sig institutionerna att använda omarbetningar oftare. Dessutom fastställs målsättningen att främja harmonisering och ömsesidigt erkännande, samarbeta för att uppdatera och förenkla lagstiftningen och undvika överreglering och administrativa bördor för medborgare, förvaltningar och företag, särskilt små och medelstora företag, samtidigt som det säkerställs att syftena med lagstiftningen uppfylls. Förutom sitt program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat (Refit-programmet) kommer kommissionen att presentera en årlig undersökning av bördorna där man övervakar resultaten av unionens förenklingsarbete. Kommissionen kommer i möjligaste mån att kvantifiera den minskning av regelbördan eller den möjlighet till besparingar som enskilda förslag eller rättsakter för med sig och kommer också att bedöma möjligheten att i Refit-programmet fastställa mål för minskning av bördorna inom specifika sektorer.
- **Genomförande och kontroll av avtalet (punkterna 49–50)**: Enligt avtalet åtar sig de tre institutionerna att se till att de har de medel och resurser som krävs för ett korrekt genomförande av avtalet. De kommer tillsammans och regelbundet att följa upp genomförandet av detta avtal, både på politisk nivå genom årliga samtal och på teknisk nivå inom den interinstitutionella samordningsgruppen.

[1] Dessutom anges i avtalet om bättre lagstiftning att de tre institutionerna står helt bakom den gemensamma politiska förklaringen av den 27 oktober 2011 om förklarande dokument (EUT C 369, 17.12.2011, s.15), där institutionerna kom överens om att det, i de fall då behovet av förklarande dokument är motiverat, måste specificeras i ett skäl att ”medlemsstaterna (har) åtagit sig att [...] låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i ett direktiv och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande”.

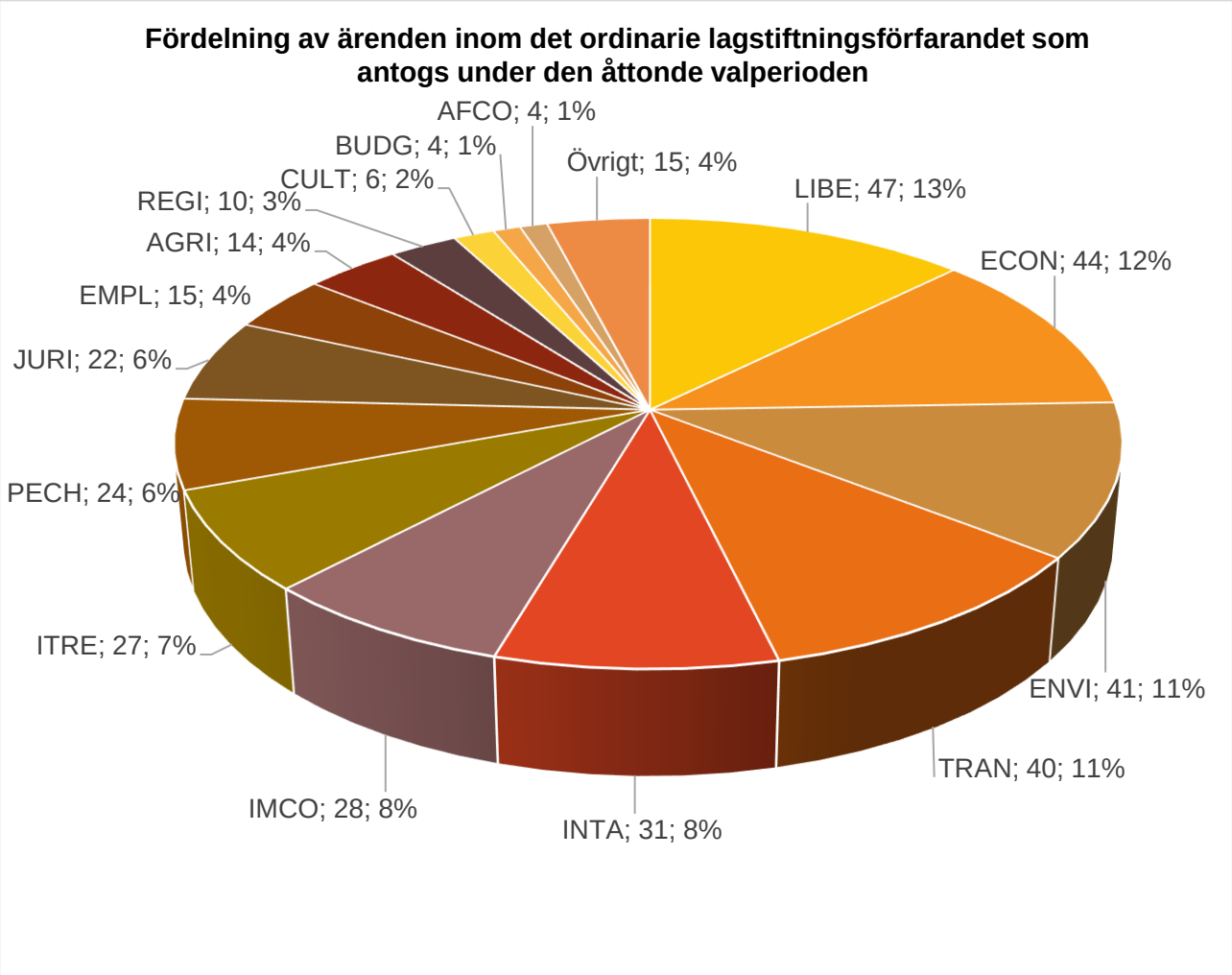
9. DET ORDINARIE LAGSTIFTNINGSFÖRFARANDET I SIFFROR

Sedan medbeslutandeförfarandet infördes 1993 genom Maastrichtfördraget har dess relativa betydelse i förhållande till samrådsförfarandet ökat med varje valperiod. Detta har i hög grad avspeglat den successiva utvidgningen av tillämpningsområdet för det som i dag heter ”det ordinarie lagstiftningsförfarandet”: förändringen påbörjades gradvis genom Amsterdam- och Nicefördragen, och Lissabonfördraget (som trädde i kraft i december 2009) innebar en verklig omvandling av EU:s regelverk för lagstiftning och början på en ny era.

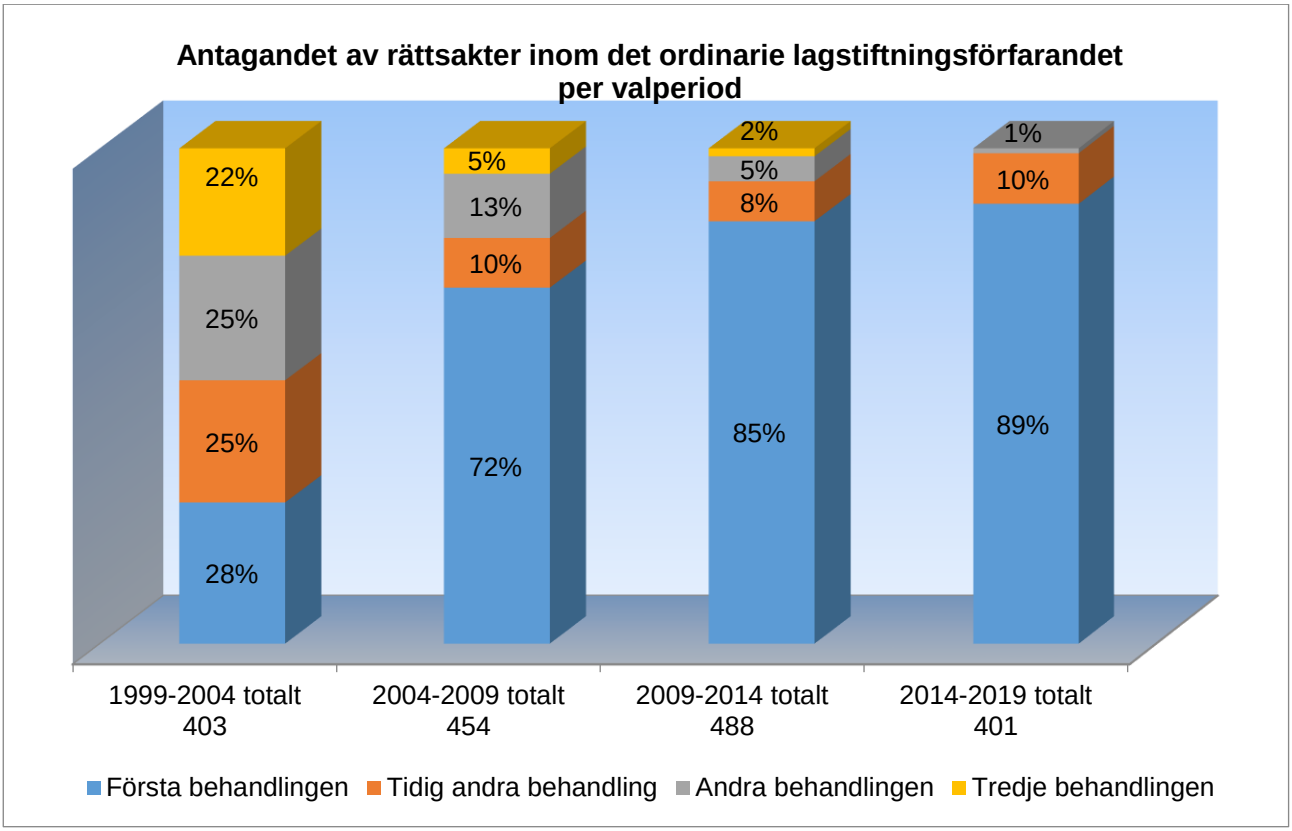
Under den åttonde valperioden antog medlagstiftarna 401 akter inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Den marginella minskningen (20 %) jämfört med den föregående valperioden kan enkelt förklaras: Inledningen av parlamentets förra valperiod (den sjunde valperioden) sammanföll med ikraftträdandet av Lissabonfördraget (december 2009), och under andra halvåret 2011 lade kommissionen fram ett stort antal förslag till sektorsspecifika program inom den fleråriga budgetramen för perioden 2014–2020. Dessa förslag färdigställdes före valet 2014. Det ska också nämnas att Junckers kommission medvetet lade fram färre lagstiftningsförslag.

Fördelningen mellan parlamentsutskotten av antagna (och undertecknade) lagstiftningsärenden som omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet (med undantag av kodifieringar) bekräftar vilka politikområden som har varit prioriterade på senare år (rättsliga och inrikes frågor, ekonomiska frågor, miljö). Precis som tidigare valperioder behandlades en stor majoritet av förslagen i det ordinarie lagstiftningsförfarandet av en handfull utskott: mer än 50 % av fem utskott, och 75 % av åtta utskott.

Med tanke på att 99 % av ärendena inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet antogs antingen vid första behandlingen eller efter tidiga andrabehandlingsförhandlingar– vilket är en ökning från 93 %, som var motsvarande siffra under det förra parlamentet – kan man säga att tendensen till överenskommelser i ett tidigt skede av lagstiftningsförfarandet **i hög grad** bekräftades under den åttonde valperioden.

En logisk följd av fler överenskommelser vid första behandlingen eller efter tidiga andrabehandlingsförhandlingar är att färre ärenden når andra behandlingen eller förlikningsförfarandet, vilket är den allra sista möjligheten att nå en överenskommelse. För första gången sedan medbeslutandeförfarandets införande genom Maastrichtfördraget (1993) förekom det under den senaste valperioden (2014–2019) inte några förlikningar alls. Det genomfördes endast fyra fullständiga andrabehandlingsförfaranden (dvs. 1 %) och inget av dem sedan slutet av 2015. Andelen överenskommelser efter tidiga andrabehandlingsförhandlingar ökade. Detta beror nästan enbart på att ett stort antal av parlamentets ståndpunkter vid första behandlingen (82) fördes över från den sjunde valperioden.

Den genomsnittliga längden på förfarandet för rättsakter som antas vid första behandlingen låg under förra valperioden på strax under 18 månader (jämfört med 17 månader under förra parlamentet). De rättsakter som antogs efter tidiga andrabehandlingsförhandlingar tog i genomsnitt 39 månader; de som antogs vid andra behandlingen tog 40 månader.

Det bör påpekas att medlagstiftarna i undantagsfall kan agera mycket snabbt, vilket de t.ex. gjorde i samband med Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi), då hela förfarandet tog 6 månader från början till slut (vissa brexitförslag var ännu snabbare). Rent allmänt erkänner dock parlamentet (och rådet) att förhandlingar om och antagande av (ofta komplex) lagstiftning tar tid (även med tanke på kraven som sammanhänger med principen om flerspråkighet).

	1999–2004	2004–2009	2009–2014	2014–2019
Första behandlingen	11 månader	16 månader	17 månader	18 månader
Andra behandlingen	24 månader	29 månader	32 månader	39 månader
Tredje behandlingen	31 månader	43 månader	29 månader	/
Total genomsnittlig längd	22 månader	21 månader	19 månader	20 månader

10. TERMINOLOGI

A. Unionens institutioner

- **Europaparlamentet:** se kapitel 2.1
- **Rådet:** se kapitel 2.2
- **Europeiska kommissionen:** se kapitel 2.3
- **Europeiska rådet:** se kapitel 2.4
- **Europeiska unionens domstol:** se kapitel 2.4
- **Europeiska centralbanken (ECB):** se kapitel 2.4

B. Unionens organ

- **Regionkommittén:** se kapitel 2.4
- **Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK):** se kapitel 2.4

C. De nationella parlamenten

- **Protokoll nr 1 och 2:** se kapitel 2.4
- **Gult kort:** se kapitel 2.4
- **Orange kort:** se kapitel 2.4
- **Motiverat yttrande:** se kapitel 2.4

D. Fördrag och förfaranden

- **Lissabonfördraget, Nicefördraget, Amsterdamfördraget, Maastrichtfördraget:** se kapitel 1 och ruta 1
- **Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget):** se kapitel 1
- **Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget):** se kapitel 1 och bilaga I för de relevanta artiklarna för det ordinarie lagstiftningsförfarandet
- **Ordinarie lagstiftningsförfarandet:** se bland annat kapitel 1 och bilaga I
  - **Första behandlingen:** se kapitel 3.2 och 4.3 och ruta 10 i kapitel 4
  - **Tidig överenskommelse vid andra behandlingen:** se kapitel 3.2.2 och 4.3.1 och ruta 10 i kapitel 4
  - **Andra behandlingen:** se kapitel 3.3 och 4.3 och ruta 10 i kapitel 4
  - **Förlikning och tredje behandling:** se kapitel 3.4 och 5 och ruta 10 i kapitel 4
- **Särskilda lagstiftningsförfaranden:** se kapitel 7
  - **Samråd:** se kapitel 7.1.1
  - **Godkännande:** se kapitel 7.1.2
- **Delegerade akter och genomförandeakter**: se kapitel 7.2

E. Organ, aktörer och beslutsfattande inom institutionerna

Europaparlamentet:

Organ och aktörer

- **Talmanskonferensen:** se ruta 2 i kapitel 2.1
- **Presidiet:** se ruta 2 i kapitel 2.1
- **Utskottsordförandekonferensen:** se ruta 2 i kapitel 2.1
- **Ordförande (och vice ordförande):** se kapitel 2.1
- **Samordnare:** se kapitel 2.1
- **Föredragande och skuggföredragande:** se kapitel 2.1
- **Föredragande av yttrande:** se ruta 6 i kapitel 3.2.1
- **Skuggsammanträden:** se kapitel 3.2.1

Inblandning av olika utskott under det ordinarie lagstiftningsförfarandet

- **Ansvarigt utskott:** se ruta 6 i kapitel 3.2.1
- **Rådgivande utskott:** se ruta 6 i kapitel 3.2.1
- **Associerat utskott:** se ruta 6 i kapitel 3.2.1
- **Gemensamt utskott:** se ruta 6 i kapitel 3.2.1
- **Artikel 56+-förfarandet:** se fotnoten till ruta 6 i kapitel 3.2.1

Beslutsfattande

- **Arbetsordningen:** se kapitel 4.3, ruta 12 i kapitel 8, kapitel 11 och bilaga II
- **Uppförandekoden:** se bilaga III
- **Tröskelvärden:** se ruta 12 i kapitel 8
- **Exklusiv behörighet:** se ruta 6 i kapitel 3.2.1
- **Delad behörighet:** se ruta 6 i kapitel 3.2.1
- **Enkel majoritet:** se ruta 8 i kapitel 3.2.1
- **Kvalificerad majoritet:** se ruta 8 i kapitel 3.2.1
- **Muntligt ändringsförslag:** se kapitel 3.2.1
- **Omröstning med namnupprop:** se kapitel 3.2.1

Rådet:

Organ

- **Rådets ordförandeskap:** se kapitel 2.2 och bilaga IV
- **Coreper I och II:** se kapitel 2.2
- **Särskilda jordbrukskommittén (SJK):** se fotnoten i kapitel 2.2
- **Anticigruppen:** se kapitel 2.2 och 4.4.2
- **Mertensgruppen:** se kapitel 2.2 och 4.4.2
- **Arbetsgrupp:** se kapitel 2.2 och 4.4.2

Beslutsfattande

- **Arbetsordningen:** se kapitel 2.2 och kapitel 11
- **Allmän strategi:** se kapitel 3.2.2 och 3.4.2
- **Framstegsrapport:** se kapitel 3.2.2
- **Enkel majoritet:** se ruta 8 i kapitel 3.2.1
- **Kvalificerad majoritet:** se ruta 8 i kapitel 3.2.1
- **A- och B-punkter:** se kapitel 2.2

Kommissionen

Organ och aktörer

- **Kommissionskollegiet:** se kapitel 2.3 och 4.4.3
- **Ordförande och vice ordförande:** se kapitel 2.3
- **Gruppen för interinstitutionella förbindelser (GRI):** se kapitel 2.3

Beslutsfattande

- **Arbetsordningen:** se kapitel 2.3 och kapitel 11
- **Tillbakadraganden:** se ruta 3 i kapitel 2.3
- **Grönböcker/vitböcker**: se kapitel 2.3

F. Tjänsteenheter inom Europaparlamentets generalsekretariat

- **LEGI: Enheten för lagstiftningsfrågor** (tidigare kallad enheten för förlikning och medbeslutande – CODE) (generaldirektoratet för unionens interna politik, direktoratet för lagstiftningssamordning och samordning av utskotten) erbjuder stöd, rådgivning och samordning i lagstiftningsmässiga, förfarandemässiga och institutionella frågor. Denna enhet har överblick över alla pågående ärenden inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet och bidrar till att lösa förfarandemässiga, horisontella och specifika problem, särskilt under interinstitutionella lagstiftningsförhandlingar, då den bistår ledamöter, grupper och utskottssekretariat. Enheten eftersträvar enhetlighet mellan parlamentsutskotten i lagstiftningsarbetet, bland annat genom utbyte av bästa praxis, anordnande av informella nätverk och utbildningar. Den besitter också särskild expertis i aspekter som rör delegerade akter och genomförandeakter och håller kontakten med de övriga institutionerna om interinstitutionella frågor som rör det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Dessutom fungerar den som sekretariat under tredje behandlingen av det ordinarie lagstiftningsförfarandet (dvs. vid förlikningar). LEGI-enheten bidrar också till att organisera parlamentets och rådets undertecknande av de slutliga lagstiftningstexterna.
- **COORDLEG**: **Enheten för samordning av utskotten och lagstiftningsplanering** (generaldirektoratet för unionens interna politik, direktoratet för lagstiftningssamordning och samordning av utskotten) anordnar

utskottsordförandekonferensens sammanträden och biträder dess ordförande, förbereder utskottsordförandekonferensens rekommendationer till föredragningslistor för kommande sammanträdesperioder, hanterar frågor som rör utskottens respektive befogenheter och ömsesidigt samarbete, övervakar kommissionens arbetsprogram, säkerställer samordningen av all slags utskottsverksamhet (konstituerande sammanträden, utfrågningar av nominerade kommissionsledamöter, initiativbetänkanden, program för utfrågningar, uppdrag och verksamhet tillsammans med nationella parlament) och ger utskottssekretariaten råd om bl.a. förfarandemässiga/organisatoriska frågor, särskilt genom ett utbyte av bästa praxis.

- **DLA:** Direktoratet för rättsakter (generaldirektoratet för parlamentets ledning) omfattar parlamentets juristlingvister. Juristlingvisterna, som arbetar på samtliga 24 språk, har bland annat till uppgift att bistå ledamöter, grupper och utskottssekretariat med utformningen av lagstiftningen under hela lagstiftningsprocessen, och de är tillsammans med rådet ansvariga för den juridiska slutgranskningen av alla akter som antas inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet. När det gäller projektteamen kan nämnas att den juristlingvist som följer ett visst lagstiftningsärende också ger förfarande- och planeringsmässigt stöd under de senare skedena i lagstiftningsprocessen och fungerar som kontaktpunkt mellan utskottssekretariatet och de andra tjänsteenheterna inom generaldirektoratet för parlamentets ledning.

- **Rättstjänsten**: Rättstjänsten har två olika uppgifter: den ger parlamentet råd i rättsliga frågor och företräder parlamentet i rättsliga förfaranden. I sin rådgivande roll bistår rättstjänsten parlamentets politiska organ (talmannen, presidiet, talmanskonferensen, kvestorerna och parlamentsutskotten) och dess generalsekretariat under hela lagstiftningscykeln. Rättstjänsten avger oberoende rättsliga yttranden och erbjuder ständigt stöd till parlamentets utskott. Samtidigt företräder rättstjänstens medlemmar, såsom parlamentets ombud, institutionen inför Europeiska unionens domstol i de fall då lagstiftning som parlamentet och rådet enats om bestrids.

11. ANVÄNDBARA LÄNKAR

Parlamentet	www.europarl.europa.eu
Arbetsordningen	http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=SV&reference=TOC
Webbplatsen om det ordinarie lagstiftningsförfarandet (inklusive statistik)	http://www.europarl.europa.eu/ordinary-legislative-procedure/en/home.html
Europaparlamentets webbplats för uppföljning av lagstiftningen (databas om interinstitutionellt beslutsfattande)	https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/home/home.do När det gäller det ordinarie lagstiftningsförfarandet finns bland annat följande dokument tillgängliga: Parlamentets första behandling: • Förslag till betänkande och slutligt betänkande utarbetat av en föredragande och antaget av det ansvariga utskottet (detsamma gäller för yttranden som utarbetas av andra utskott) • Ändringsförslag till kommissionsförslaget vilka läggs fram i utskottet • Ändringsförslag som läggs fram i kammaren • Ståndpunkt vid första behandlingen som antagits av parlamentet Parlamentets andra behandling: • Förslag till andrabehandlingsrekommendation och slutlig andrabehandlingsrekommendation som utarbetats av en föredragande och antagits av det ansvariga utskottet • Ändringsförslag till rådets ståndpunkt vid första behandlingen, vilka läggs fram i utskottet • Ändringsförslag som läggs fram i kammaren • Ståndpunkt vid andra behandlingen som antagits av parlamentet Förlikning och tredje behandling: • Gemensamt utkast som förlikningskommittén kommit överens om • Tredje behandling som antagits av parlamentet *Interinstitutionella förhandlingar:* • Parlamentets förhandlingsmandat • Preliminär överenskommelse

Rådet	http://www.consilium.europa.eu/sv/
Arbetsordningen	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0937&from=SV
Offentliga registret över rådets handlingar	http://www.consilium.europa.eu/sv/documents-publications/public-register/
Kommissionen	https://ec.europa.eu/commission/index_sv
Arbetsordningen	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010D0138&from=SV
Uppföljning av lagstiftningsprocessen	https://ec.europa.eu/info/law/track-law-making_sv
Refit-plattformen	https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-platform_sv
Samråd	http://ec.europa.eu/info/consultations_sv
Konsekvensbedömningar och färdplaner över planerade lagstiftningsförslag	http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/index_sv.htm
Fördragen	
De konsoliderade versionerna av fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget)	http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:326:FULL:SV:PDF
Lista över de rättsliga grunder som omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet i Lissabonfördraget[1]	http://www.epgencms.europarl.europa.eu/cmsdata/upload/89445f93-5ccc-405a-b0dd-d37f09c4a9e9/List_of_legal_bases.pdf

[1] Återgiven från A6-0013/2008, betänkande om Lissabonfördraget, 2007/2286(INI).

Interinstitutionella avtal	
Det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning (2016)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016Q0512(01)&from=SV
Ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och Europeiska kommissionen (2010)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010Q1120(01)&from=SV
Den gemensamma förklaringen om praktiska bestämmelser för medbeslutandeförfarandet (2007)	http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007C0630(01)&from=SV
Andra sökverktyg	
EUR-Lex	http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=sv
EU:s publikationsbyrå (publikationsbyrån)	https://publications.europa.eu/sv/home
Interinstitutionellt register över delegerade akter	https://webgate.ec.europa.eu/regdel/#/home
Avgränsningskriterier	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019Q0703(01)&from=SV

BILAGOR

BILAGA I – Artikel 294 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

1. När det i fördragen hänvisas till det ordinarie lagstiftningsförfarandet för antagandet av en rättsakt, ska följande förfarande tillämpas.

2. Kommissionen ska lägga fram ett förslag för Europaparlamentet och rådet.

Första behandlingen

3. Europaparlamentet ska anta sin ståndpunkt vid första behandlingen och översända den till rådet.

4. Om rådet godkänner Europaparlamentets ståndpunkt, är akten i fråga antagen i den lydelse som motsvarar Europaparlamentets ståndpunkt.

5. Om rådet inte godkänner Europaparlamentets ståndpunkt, ska det anta sin ståndpunkt vid första behandlingen och översända den till Europaparlamentet.

6. Rådet ska lämna Europaparlamentet en fullständig redogörelse för de skäl som ledde till att rådet antog sin ståndpunkt vid första behandlingen. Kommissionen ska lämna Europaparlamentet en fullständig redogörelse för sin ståndpunkt.

Andra behandlingen

7. Om Europaparlamentet inom tre månader efter detta översändande

a) godkänner rådets ståndpunkt vid första behandlingen, eller inte har beslutat något, ska akten i fråga anses som antagen i den lydelse som motsvarar rådets ståndpunkt,

b) med en majoritet av sina ledamöter avvisar rådets ståndpunkt vid första behandlingen, ska den föreslagna akten anses som icke antagen,

c) med en majoritet av sina ledamöter föreslår ändringar i rådets ståndpunkt vid första behandlingen, ska den ändrade texten översändas till rådet och kommissionen; kommissionen ska yttra sig över ändringarna.

8. Om rådet inom tre månader efter det att Europaparlamentets ändringar har mottagits, med kvalificerad majoritet

a) godkänner samtliga ändringar, ska akten i fråga anses som antagen,

b) inte godkänner samtliga ändringar, ska rådets ordförande i samförstånd med Europaparlamentets ordförande inom sex veckor sammankalla förlikningskommittén.

9. Rådet ska besluta med enhällighet om de ändringar som kommissionen har avstyrkt.

Förlikning

10. Förlikningskommittén, som ska bestå av rådets medlemmar eller företrädare för dessa och lika många företrädare för Europaparlamentet, ska ha till uppgift att, med en kvalificerad majoritet av rådets medlemmar eller företrädarna för dessa och en majoritet av de medlemmar som företräder Europaparlamentet, uppnå enighet om ett gemensamt utkast inom sex veckor efter det att den har sammankallats, på grundval av Europaparlamentets och rådets ståndpunkter vid andra behandlingen.

11. Kommissionen ska delta i förlikningskommitténs arbete och ta alla nödvändiga initiativ för att närma Europaparlamentets och rådets ståndpunkter till varandra.

12. Om förlikningskommittén inom sex veckor efter det att den har sammankallats inte godkänner ett gemensamt utkast, ska den föreslagna akten anses som icke antagen.

Tredje behandlingen

13. Om förlikningskommittén inom denna tid godkänner ett gemensamt utkast, ska Europaparlamentet och rådet var för sig ha sex veckor på sig från detta godkännande för att anta akten i fråga i enlighet med utkastet; Europaparlamentet ska därvid besluta med en majoritet av de avgivna rösterna och rådet med kvalificerad majoritet. Om så inte sker, ska den föreslagna akten anses som icke antagen.

14. De tidsfrister på tre månader respektive sex veckor som anges i denna artikel ska på Europaparlamentets eller rådets initiativ förlängas med högst en månad respektive två veckor.

Särskilda bestämmelser

15. Om en lagstiftningsakt i de fall som anges i fördragen är föremål för det ordinarie lagstiftningsförfarandet på initiativ av en grupp medlemsstater, på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på begäran av domstolen, ska punkt 2, punkt 6 andra meningen och punkt 9 inte tillämpas.

I dessa fall ska Europaparlamentet och rådet till kommissionen översända utkastet till akt tillsammans med sina ståndpunkter vid första och andra behandlingen. Europaparlamentet eller rådet kan när som helst under förfarandet inhämta kommissionens yttrande, vilket kommissionen också kan avge på eget initiativ. Om den bedömer att det är nödvändigt, kan den också delta i förlikningskommittén i enlighet med punkt 11.

BILAGA II – Relevanta bestämmelser för det ordinarie lagstiftningsförfarandet

Avsnitt 1 – Första behandlingen	
Artikel 59	(Omröstning i kammaren)
Artikel 60	(Återförvisning)
Artikel 62	(Överenskommelse)
Avsnitt 2 – Andra behandlingen	
Artikel 63	(Rådets ståndpunkt)
Artikel 64	(Tidsfrister)
Artikel 65	(Utskott)
Artikel 66	(Parlamentet)
Artikel 67	(Omröstning)
Artikel 68	(Tillåtlighet)
Artikel 69	(Överenskommelse)
Avsnitt 3 – Interinstitutionella förhandlingar	
Artikel 70	(Allmänna bestämmelser)
Artikel 71	(Parlamentets första behandling)
Artikel 72	(Tidig andra behandling)
Artikel 73	(Andra behandlingen)
Artikel 74	(Genomförande av förhandlingar)
Avsnitt 4 – Förlikning och tredje behandlingen	
Artikel 75	(Tidsfrister)
Artikel 76	(Sammankallande av förlikningskommittén)
Artikel 77	(Delegation)
Artikel 78	(Gemensamt utkast)

Artikel 59: Omröstning i kammaren – första behandlingen

1. Parlamentet får godkänna, ändra eller förkasta förslaget till lagstiftningsakt.

2. Parlamentet ska först rösta om alla förslag om att omedelbart förkasta förslaget till lagstiftningsakt som skriftligen har lämnats in av det ansvariga utskottet, en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet.

Om förslaget om förkastande antas ska talmannen uppmana den institution som lagt fram förslaget till lagstiftningsakt att dra tillbaka sitt förslag.

Om den institution som lagt fram förslaget följer denna uppmaning ska talmannen förklara förfarandet för avslutat.

Om den institution som lagt fram förslaget inte drar tillbaka förslaget till lagstiftningsakt ska talmannen tillkännage att parlamentets första behandling är avslutad, om inte parlamentet på förslag av det ansvariga utskottets ordförande eller föredragande, eller av en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet, beslutar att återförvisa ärendet till det ansvariga utskottet för ny behandling.

Om förslaget om förkastande inte antas ska parlamentet fortsätta förfarandet i enlighet med punkterna 3, 4 och 5.

3. En preliminär överenskommelse som läggs fram av det ansvariga utskottet enligt artikel 74.4 ska ges omröstningsprioritet och gå till omröstning i en enda omröstning, om inte parlamentet på förslag av en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet i stället beslutar att gå vidare med omröstningen om ändringsförslag i enlighet med punkt 4. I sådana fall ska parlamentet också besluta huruvida omröstningen om ändringsförslagen ska hållas omedelbart. Om den inte ska hållas omedelbart ska parlamentet fastställa en ny tidsfrist för ingivande av ändringsförslag, och omröstningen ska hållas vid ett senare sammanträde.

Om den preliminära överenskommelsen antas vid den enda omröstningen ska talmannen tillkännage att parlamentets första behandling är avslutad.

Om den preliminära överenskommelsen inte får en majoritet av de avgivna rösterna i den enda omröstningen, ska talmannen fastställa en ny tidsfrist för ingivande av ändringsförslag till förslaget till lagstiftningsakt. Sådana ändringsförslag ska sedan gå till omröstning vid ett senare sammanträde så att parlamentet kan avsluta sin första behandling

4. Utom i de fall då ett förslag om förkastande har antagits i enlighet med punkt 2 eller en preliminär överenskommelse har antagits i enlighet med punkt 3, ska därefter alla ändringsförslag till lagstiftningsakten gå till omröstning, och eventuellt också enskilda delar av den preliminära överenskommelsen, om någon har begärt delad eller särskild omröstning eller lagt fram konkurrerande ändringsförslag.

Innan parlamentet röstar om ändringsförslagen får talmannen uppmana kommissionen att tillkännage sin ståndpunkt och rådet att ge en kommentar.

Efter att ha röstat om dessa ändringsförslag ska parlamentet rösta om hela förslaget till lagstiftningsakt, oavsett om detta ändrats eller inte.

Om hela förslaget till lagstiftningsakt, oavsett om detta ändrats eller inte, antas ska talmannen tillkännage att parlamentets första behandling är avslutad, om inte parlamentet på förslag av det ansvariga utskottets ordförande eller föredragande, eller av en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet, beslutar att återförvisa ärendet till det ansvariga utskottet för interinstitutionella förhandlingar i enlighet med artiklarna 60 och 74.

Om hela förslaget till lagstiftningsakt, oavsett om detta ändrats eller inte, inte får någon majoritet av de avgivna rösterna ska talmannen tillkännage att parlamentets första behandling är avslutad, om inte parlamentet på förslag av det ansvariga utskottets ordförande eller föredragande, eller av en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet, beslutar att återförvisa ärendet till det ansvariga utskottet för ny behandling.

5. Efter omröstningarna enligt punkterna 2, 3 och 4, och efter de omröstningar som därefter hålls om ändringsförslag till förslaget till lagstiftningsresolution avseende eventuella framställningar som rör förfarandet, ska lagstiftningsresolutionen anses ha antagits. Vid behov ska lagstiftningsresolutionen ändras i enlighet med artikel 203.2 för att återge resultaten av omröstningarna enligt punkterna 2, 3 och 4.

Texten till lagstiftningsresolutionen och parlamentets ståndpunkt ska talmannen översända till rådet och kommissionen samt, när förslaget till lagstiftningsakt kommer från dessa, den grupp medlemsstater som lagt fram förslaget, domstolen eller Europeiska centralbanken.

Artikel 60: Återförvisning till det ansvariga utskottet

Om ett ärende i enlighet med artikel 59 återförvisas till det ansvariga utskottet för ny behandling eller för interinstitutionella förhandlingar i enlighet med artikel 74 ska det ansvariga utskottet, muntligen eller skriftligen, rapportera till parlamentet inom fyra månader. Denna period får förlängas av talmanskonferensen. Denna period får förlängas av talmanskonferensen.

Efter återförvisande till utskottet måste det ansvariga utskottet, innan det fattar beslut om förfarandet, ge ett associerat utskott enligt artikel 57 möjlighet att göra sina val beträffande de ändringsförslag som omfattas av det associerade utskottets exklusiva ansvarsområde, i synnerhet de ändringsförslag som det anser ska föreläggas parlamentet på nytt.

Inget hindrar parlamentet från att, om det är lämpligt, besluta att hålla en avslutande debatt efter det att det ansvariga utskott till vilket ärendet har återförvisats har rapporterat.

Artikel 62: Överenskommelse vid första behandlingen

Om rådet i enlighet med artikel 294.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt har underrättat parlamentet om att det har godkänt parlamentets ståndpunkt ska talmannen, sedan slutgranskning har skett i enlighet med artikel 203, tillkännage i kammaren att lagstiftningsakten är antagen i den version som motsvarar parlamentets ståndpunkt.

Artikel 63: Översändande av rådets ståndpunkt

1. Rådets ståndpunkt ska anses ha blivit översänd till parlamentet i enlighet med artikel 294 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt när talmannen tillkännager i kammaren att så har skett. Talmannen ska tillkännage detta efter att ha mottagit de handlingar som innehåller ståndpunkten, alla förklaringar som fogats till rådets protokoll när det antog ståndpunkten, skälen till antagandet av denna samt kommissionens ståndpunkt, allt vederbörligen översatt till Europeiska unionens officiella språk. Tillkännagivandet ska göras vid den sammanträdesperiod som följer på mottagandet av dessa handlingar.

Före tillkännagivandet, men efter att ha hört det ansvariga utskottets ordförande eller föredragande, eller båda, ska talmannen fastställa att den mottagna texten verkligen är rådets ståndpunkt vid första behandlingen och att sådana omständigheter som avses i artikel 61 inte föreligger. Om detta inte kan fastställas ska talmannen tillsammans med det ansvariga utskottet och om möjligt i samförstånd med rådet försöka hitta en lämplig lösning.

2. Rådets ståndpunkt ska, samma dag som den tillkännagivits i kammaren, utan föregående beslut anses ha blivit automatiskt hänvisad till det utskott som var ansvarigt utskott vid första behandlingen.

3. En förteckning över sådana översända handlingar ska tillsammans med namnen på de ansvariga utskotten offentliggöras i sammanträdesprotokollet.

Artikel 64: Förlängning av tidsfrister

1. På uppmaning av det ansvariga utskottets ordförande ska talmannen förlänga de tidsfrister som fastställts för andra behandlingen, i enlighet med artikel 294.14 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2. Talmannen ska underrätta parlamentet om alla förlängningar av tidsfristerna enligt artikel 294.14 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, oavsett om förlängningarna tillkommit på parlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 65: Förfarande i det ansvariga utskottet

1. Rådets ståndpunkt ska tas upp som prioriterad punkt på föredragningslistan till ansvarigt utskotts första sammanträde efter tidpunkten för mottagandet. Rådet kan uppmanas att redogöra för sin ståndpunkt.

2. Om det ansvariga utskottet inte beslutar annorlunda ska föredraganden vid andra behandlingen vara densamme som föredraganden vid första behandlingen.

3. Bestämmelserna i artikel 68.2 och 68.3 om tillåtligheten för ändringsförslag till rådets ståndpunkt ska tillämpas vid behandlingen i ansvarigt utskott. Endast detta utskotts ledamöter eller ständiga suppleanter får lägga fram förslag om avvisning eller ändringsförslag. Utskottets beslut ska fattas med en majoritet av de avgivna rösterna.

4. Ansvarigt utskott ska avge en andrabehandlingsrekommendation där det föreslås att rådets ståndpunkt godkänns, ändras eller avvisas. Rekommendationen ska innehålla en kort motivering till det beslut som föreslagits.

5. Artiklarna 51, 52, 56 och 198 ska inte tillämpas vid andra behandlingen.

Artikel 66: Framläggande för parlamentet

Rådets ståndpunkt, och i förekommande fall det ansvariga utskottets andrabehandlingsrekommendation, ska utan föregående beslut tas upp på förslaget till föredragningslista till den sammanträdesperiod vars onsdag infaller närmast före utgången av tidsfristen på tre eller, om denna förlängts i enlighet med artikel 64, fyra månader, såvida inte ärendet har behandlats vid en tidigare sammanträdesperiod.

Artikel 67: Omröstning i kammaren – andra behandlingen

1. Parlamentet ska först rösta om alla förslag om att omedelbart avvisa rådets ståndpunkt som skriftligen har lämnats in av det ansvariga utskottet, en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet. Ett sådant förslag om avvisning får antas endast om det erhåller röster från en majoritet av parlamentets ledamöter.

Om förslaget antas och rådets ståndpunkt avvisas ska talmannen tillkännage i kammaren att lagstiftningsförfarandet är avslutat.

Om förslaget om avvisning inte antas ska parlamentet fortsätta förfarandet enligt punkterna 2–5.

2. Varje preliminär överenskommelse som enligt artikel 74.4 läggs fram av det ansvariga utskottet ska ges omröstningsprioritet och gå till omröstning i en enda omröstning, om inte parlamentet på förslag av en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet beslutar att omedelbart gå vidare med omröstningen om ändringsförslag i enlighet med punkt 3.

Om den preliminära överenskommelsen antas genom en enda omröstning med en majoritet av parlamentets ledamöter, ska talmannen tillkännage i kammaren att parlamentets andra behandling är avslutad.

Om den preliminära överenskommelsen inte antas genom en enda omröstning med en majoritet av parlamentets ledamöter, ska parlamentet fortsätta förfarandet enligt punkterna 3, 4 och 5.

3. Förutom då ett förslag om avvisning har antagits i enlighet med punkt 1 eller en preliminär överenskommelse har antagits i enlighet med punkt 2, ska därefter alla eventuella ändringsförslag till rådets ståndpunkt gå till omröstning, även de som ingår i den preliminära överenskommelse som lagts fram av det ansvariga utskottet i enlighet med artikel 74.4. Ett ändringsförslag till rådets ståndpunkt får antas endast om det erhåller röster från en majoritet av parlamentets ledamöter.

Innan ändringsförslaget går till omröstning får talmannen uppmana kommissionen att tillkännage sin ståndpunkt och rådet att ge en kommentar.

4. Även om parlamentet röstat ned det ursprungliga förslaget om avvisning av rådets ståndpunkt enligt punkt 1 får det, på förslag av det ansvariga utskottets ordförande eller föredragande, en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet, ta ytterligare ett förslag om avvisning under övervägande efter omröstningen om ändringsförslag enligt punkt 2 eller 3. Ett sådant förslag får antas endast om det erhåller röster från en majoritet av parlamentets ledamöter.

Om rådets ståndpunkt avvisas ska talmannen tillkännage i kammaren att lagstiftningsförfarandet är avslutat.

5. Efter omröstningarna enligt punkterna 1–4, och efter de omröstningar som därefter hålls om ändringsförslag till förslaget till lagstiftningsresolution i samband med framställningar som rör förfarandet, ska talmannen tillkännage att parlamentets andra behandling är avslutad, och lagstiftningsresolutionen ska anses ha antagits. Vid behov ska lagstiftningsresolutionen ändras i enlighet med artikel 203.2 för att återge resultaten av omröstningarna enligt punkterna 1–4 eller tillämpningen av artikel 69.

Texten till lagstiftningsresolutionen och, i förekommande fall, parlamentets ståndpunkt ska talmannen översända till rådet och kommissionen.

Om inget förslag om att avvisa eller ändra rådets ståndpunkt har lagts fram ska den anses godkänd.

Artikel 68: Tillåtlighet för ändringsförslag till rådets ståndpunkt

1. Ansvarigt utskott, en politisk grupp eller ledamöter som uppnår minst det låga tröskelvärdet får inge ändringsförslag till rådets ståndpunkt för behandling i kammaren.

2. Ett ändringsförslag till rådets ståndpunkt är tillåtligt endast om det är förenligt med artiklarna 180 och 181 samt om det syftar till att

a) helt eller delvis återinföra den ståndpunkt som parlamentet intog vid första behandlingen,

b) nå en kompromiss mellan rådet och parlamentet,

c) ändra sådana delar av rådets ståndpunkt som inte ingick i eller som innehållsmässigt skiljer sig från det vid första behandlingen framlagda förslaget,

d) beakta en ny omständighet eller ett nytt rättsligt läge som uppstått sedan parlamentet antog sin ståndpunkt vid första behandlingen.

Talmannens beslut om huruvida ett ändringsförslag är tillåtligt eller otillåtligt är slutgiltigt.

3. Om ett nytt val har ägt rum sedan första behandlingen och artikel 61 inte har åberopats får talmannen besluta att göra undantag från begränsningarna beträffande tillåtlighet i punkt 2.

Artikel 69: Överenskommelse vid andra behandlingen

Om inte något förslag om avvisning av rådets ståndpunkt eller något ändringsförslag enligt artiklarna 67 och 68 har ingetts före utgången av tidsfristen för att inge och rösta om ändringsförslag eller förslag om avvisning, ska talmannen tillkännage i kammaren att den föreslagna rättsakten är antagen.

Artikel 70: Allmänna bestämmelser

Förhandlingar med övriga institutioner som syftar till att få till stånd en överenskommelse inom ramen för ett lagstiftningsärende får inledas endast efter ett beslut som fattats i överensstämmelse med artiklarna 71–73 eller efter det att parlamentet återförvisat ärendet för interinstitutionella förhandlingar. Sådana förhandlingar ska föras i enlighet med den uppförandekod som fastställts av talmanskonferensen[(1)].

(1) Uppförandekod för förhandlingar i det ordinarie lagstiftningsförfarandet (se kompendiet - del C.2).

Artikel 71: Förhandlingar inför parlamentets första behandling

1. När ett utskott har antagit ett lagstiftningsbetänkande i enlighet med artikel 51 får det med en majoritet av sina ledamöter besluta att inleda förhandlingar på grundval av detta betänkande.

2. Beslut om att inleda förhandlingar ska tillkännages i början av den sammanträdesperiod som följer på utskottets beslut. Senast vid slutet av den dag som följer på tillkännagivandet i kammaren får ledamöter eller en eller flera politiska grupper som uppnår minst det medelhöga tröskelvärdet skriftligen begära omröstning

om ett utskottsbeslut om att inleda förhandlingar. Parlamentet ska därefter företa denna omröstning under samma sammanträdesperiod.

Om ingen sådan begäran inkommit när den tidsfrist som anges i första stycket har löpt ut, ska talmannen informera parlamentet om att så är fallet. Om en begäran inkommer får talmannen, omedelbart före omröstningen, ge ordet till en talare som stöder utskottets beslut att inleda förhandlingar och till en talare som är emot det beslutet. Båda talare får göra var sitt uttalande på högst två minuter.

3. Om parlamentet inte godkänner utskottets beslut om att inleda förhandlingar ska förslaget till lagstiftningsakt och betänkandet från det ansvariga utskottet föras upp på föredragningslistan för följande sammanträdesperiod, och talmannen ska fastställa en tidsfrist för ingivande av ändringsförslag. Artikel 59.4 ska tillämpas.

4. Förhandlingar får inledas när som helst efter det att den tidsfrist som anges i punkt 2 första stycket har löpt ut och ingen begäran om omröstning i parlamentet om beslutet att inleda förhandlingar har inkommit. Om en sådan begäran har inkommit får förhandlingar inledas när som helst efter det att utskottets beslut om att inleda förhandlingar har godkänts av parlamentet.

Artikel 72: Förhandlingar inför rådets första behandling

När parlamentet har antagit sin ståndpunkt vid första behandlingen ska denna ståndpunkt utgöra mandat för förhandlingar med andra institutioner. Det ansvariga utskottet får med en majoritet av sina ledamöter besluta att inleda förhandlingar när som helst efter denna tidpunkt. Ett sådant beslut ska tillkännages i kammaren under den sammanträdesperiod som följer på utskottets omröstning, och en hänvisning till beslutet ska tas till protokollet.

Artikel 73: Förhandlingar inför parlamentets andra behandling

När rådets ståndpunkt vid första behandlingen har hänvisats till det ansvariga utskottet ska parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen, med förbehåll för artikel 68, utgöra mandat för förhandlingar med andra institutioner. Det ansvariga utskottet får besluta att inleda förhandlingar när som helst efter denna tidpunkt.

När rådets ståndpunkt vid första behandlingen innehåller delar som inte omfattas av förslaget till lagstiftningsakt eller av parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen får utskottet anta riktlinjer för förhandlingsgruppen, vilka kan innehålla ändringsförslag till rådets ståndpunkt.

Artikel 74: Genomförande av förhandlingar

1. Parlamentets förhandlingsgrupp ska ledas av föredraganden, och det ansvariga utskottets ordförande eller en av dess vice ordförande som ordföranden utsett ska fungera som ordförande för gruppen. Gruppen ska åtminstone bestå av skuggföredragandena från varje politisk grupp som önskar delta.

2. Alla handlingar som avses diskuteras vid ett möte med rådet och kommissionen (trepartsmöte) ska översändas till förhandlingsgruppen minst 48 timmar eller, i brådskande fall, minst 24 timmar före trepartsmötet.

3. Efter varje trepartsmöte ska förhandlingsgruppens ordförande och föredraganden på förhandlingsgruppens vägnar avlägga rapport vid det ansvariga utskottets nästföljande sammanträde.

Om det inte är möjligt att sammankalla ett utskottssammanträde inom lämplig tid ska förhandlingsgruppens ordförande och föredraganden på förhandlingsgruppens vägnar avlägga rapport vid ett möte med utskottets samordnare.

4. Om förhandlingarna leder till en preliminär överenskommelse ska det ansvariga utskottet underrättas utan dröjsmål. Handlingar som återspeglar resultatet av det avslutande trepartsmötet ska göras tillgängliga för det ansvariga utskottet och offentliggöras. Den preliminära överenskommelsen ska läggas fram för det ansvariga utskottet, som ska besluta om godkännande av den genom en enda omröstning med en majoritet av de avgivna rösterna. Om överenskommelsen godkänns ska den inges för behandling av parlamentet, med tydlig markering av de ändringar som gjorts i förslaget till lagstiftningsakt.

5. Om de utskott som omfattas av artiklarna 57 och 58 inte kan enas, ska de närmare bestämmelserna om inledandet av förhandlingar och genomförandet av sådana förhandlingar fastställas av utskottsordförandekonferensens ordförande i enlighet med de principer som anges i de artiklarna.

Artikel 75: Förlängning av tidsfrister

1. På begäran av parlamentets delegation till förlikningskommittén ska talmannen förlänga de tidsfrister som fastställts för tredje behandlingen, i enlighet med artikel 294.14 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2. Talmannen ska underrätta parlamentet om alla förlängningar av tidsfristerna enligt artikel 294.14 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, oavsett om dessa förlängningar tillkommit på parlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 76: Sammankallande av förlikningskommittén

Om rådet meddelar parlamentet att det inte kan godkänna alla parlamentets ändringar i rådets ståndpunkt ska talmannen tillsammans med rådet komma överens om tid och plats för ett första sammanträde i förlikningskommittén. Den tidsfrist på sex, eller vid en förlängning, åtta veckor som anges artikel 294.10 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska löpa från den dag då kommittén har sitt första sammanträde.

Artikel 77: Delegationen till förlikningskommittén

1. Parlamentets delegation till förlikningskommittén ska bestå av samma antal ledamöter som rådets delegation.

2. Delegationens politiska sammansättning ska motsvara parlamentets sammansättning av politiska grupper. Talmanskonferensen ska fastställa det exakta antalet ledamöter från varje politisk grupp som ska ingå i parlamentets delegation.

3. Delegationens ledamöter ska utses av de politiska grupperna för varje enskild förlikning, företrädesvis bland det ansvariga utskottets ledamöter, med undantag av tre ledamöter som ska utses som ständiga ledamöter för en tid av tolv månader. De tre ständiga ledamöterna ska utses av de politiska grupperna bland de vice talmännen och ska företräda minst två olika politiska grupper. Det ansvariga utskottets ordförande och föredragande vid andra behandlingen, samt eventuella associerade utskotts föredragande, ska alltid ingå i delegationen.

4. De i delegationen företrädda politiska grupperna ska utse suppleanter.

5. Politiska grupper som inte är företrädda i delegationen har rätt att sända var sin företrädare till alla delegationens interna förberedande sammanträden. Om ingen grupplös ledamot ingår i delegationen får en grupplös ledamot närvara vid delegationens alla interna förberedande sammanträden.

6. Delegationen leds av talmannen eller en av de tre ständiga ledamöterna.

7. Delegationen ska fatta beslut med en majoritet av sina ledamöter. Delegationens överläggningar är inte offentliga.

Talmanskonferensen ska fastställa ytterligare procedurregler för arbetet i delegationen till förlikningskommittén.

8. Delegationen ska meddela parlamentet resultatet av förlikningen.

Artikel 78: Gemensamt utkast

1. Om enighet uppnås i förlikningskommittén om ett gemensamt utkast, ska ärendet tas upp på föredragningslistan i så god tid att det kan behandlas i kammaren inom sex eller, vid en förlängning av tidsfristen, åtta veckor från dagen för förlikningskommitténs godkännande av det gemensamma utkastet.

2. Ordföranden eller någon annan utsedd medlem av parlamentets delegation till förlikningskommittén ska göra ett uttalande om det gemensamma utkastet, vilket ska åtföljas av ett betänkande.

3. Inga ändringsförslag får läggas fram till det gemensamma utkastet.

4. Det gemensamma utkastet i sin helhet ska vara föremål för en enda omröstning. Det gemensamma utkastet godkänns om det får en majoritet av de avgivna rösterna.

5. Om det inte uppnås enighet om ett gemensamt utkast i förlikningskommittén, ska ordföranden eller någon annan utsedd medlem av parlamentets delegation till förlikningskommittén göra ett uttalande. Detta uttalande ska följas av en debatt.

6. Under det förlikningsförfarande mellan parlamentet och rådet som följer på andra behandlingen får ingen återförvisning till utskott äga rum.

7. Artiklarna 51, 52 och 56 ska inte tillämpas vid tredje behandlingen.

BILAGA III – Uppförandekod för förhandlingar i det ordinarie lagstiftningsförfarandet[1]

1. Inledning

Denna uppförandekod ger vägledning inom parlamentet för hur förhandlingar ska genomföras under alla faser av det ordinarie lagstiftningsförfarandet, även vid tredje behandlingen, och uppförandekoden bör läsas tillsammans med artiklarna 70–74 i arbetsordningen.

Uppförandekoden kompletterar de relevanta bestämmelserna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning[2], som avser öppenhet i och samordning av lagstiftningsprocessen, samt den gemensamma förklaringen om praktiska bestämmelser för medbeslutandeförfarandet[3], som parlamentet, rådet och kommissionen kom överens om den 13 juni 2007.

2. Allmänna principer och förberedelser inför förhandlingar

Interinstitutionella förhandlingar inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet ska grunda sig på principerna om öppenhet, ansvarighet och effektivitet, i syfte att säkerställa att beslutsprocessen är tillförlitlig, spårbar och öppen, både inom parlamentet och gentemot allmänheten.

Parlamentet bör som regel utnyttja alla möjligheter som erbjuds i alla faser av det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Ett beslut om att inleda förhandlingar, särskilt i syfte att nå en överenskommelse vid första behandlingen, ska antas efter en bedömning i det enskilda fallet, med beaktande av varje enskilt ärendes särdrag.

Möjligheten att inleda förhandlingar med rådet ska läggas fram som ett förslag av föredraganden inför hela utskottet, som ska besluta i enlighet med den relevanta artikeln i arbetsordningen. Under förhandlingarna vid första behandlingen ska mandatet utgöras av utskottets lagstiftningsbetänkande eller av de ändringsförslag som antagits i kammaren.

Inför eller under förhandlingarna vid andra behandlingen ska mandatet utgöras av parlamentets ståndpunkt vid första behandlingen, och under förhandlingarna vid tredje behandlingen ska mandatet i stället utgöras av parlamentets ståndpunkt vid andra behandlingen. Parlamentet ska informeras om och granska beslut om att inleda förhandlingar. För att uppnå högsta möjliga grad av insyn i lagstiftningsprocessen ska utskottsordförandekonferensens ordförande regelbundet informera

[1] I enlighet med talmanskonferensens beslut av den 28 september 2017.
[2] EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.
[3] EUT C 145, 30.6.2007, s. 5.

talmanskonferensen genom att förse den med systematisk och aktuell information om samtliga utskottsbeslut om att inleda förhandlingar och om utvecklingen för ärendena inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Varje överenskommelse som ingås under förhandlingarna ska betraktas som preliminär tills den har antagits av parlamentet.

Vid förhandlingar under första behandlingen och inför och under andra behandlingen ska det ansvariga utskottet, företrätt av förhandlingsgruppen i överensstämmelse med artikel 74, vara det organ som har huvudansvaret för förhandlingarnas genomförande. Under tredje behandlingen ska parlamentet i förhandlingarna företrädas av Europaparlamentets delegation till förlikningskommittén, som ska ledas av en av de vice talmännen med ansvar för förlikning. Under förhandlingarnas gång ska den politiska jämvikten respekteras, och alla politiska grupper ska ha rätt att vara företrädda åtminstone på tjänstemannanivå.

Denna uppförandekod ska gälla i tillämpliga delar om villkoren enligt artikel 57 om förfarande med associerat utskott respektive artikel 58 om gemensamt utskottsförfarande är uppfyllda, särskilt när det gäller förhandlingsgruppens sammansättning och genomförandet av förhandlingarna. Ordförandena för de berörda utskotten bör i förväg komma överens om formerna för sitt samarbete under de interinstitutionella förhandlingarna.

3. Genomförandet av förhandlingar och färdigställande av överenskommelsen

Rent principiellt och för att öka insynen ska parlamentet tillhandahålla de medel som krävs för att allmänheten ska kunna hålla sig välinformerad under hela lagstiftningscykeln, och ska i detta sammanhang bedriva ett nära samarbete med de andra institutionerna för att underlätta lagstiftningsprocessens spårbarhet. Detta ska omfatta ett gemensamt tillkännagivande av framgångsrika resultat av lagstiftningsförfarandena, bland annat genom gemensamma presskonferenser eller på annat lämpligt sätt.

Förhandlingar vid trepartsmöten ska grunda sig på ett gemensamt dokument (vanligtvis i form av ett flerspaltigt dokument), som anger respektive institutions ståndpunkt i förhållande till den andra institutionens ändringar och som även omfattar eventuella preliminärt överenskomna kompromisstexter. Detta gemensamma dokument ska vara ett dokument som institutionerna enas om, och varje version som skickas runt inför ett trepartsmöte bör i princip godkännas av båda medlagstiftarna. Efter varje trepartsmöte ska förhandlingsgruppens ordförande och föredraganden avlägga rapport till det ansvariga utskottet eller dess samordnare om framstegen i förhandlingarna.

När en preliminär överenskommelse har nåtts med rådet, ska förhandlingsgruppens ordförande och föredraganden fullt ut informera det ansvariga utskottet om

förhandlingsresultatet, som ska offentliggöras. Det ansvariga utskottet ska tillhandahållas texten till en eventuell preliminär överenskommelse för behandling i ett format som tydligt anger de ändringar som gjorts av utkastet till lagstiftningsakt. Det ansvariga utskottet ska besluta i enlighet med artikel 74.

Den preliminära överenskommelse som nås vid förhandlingarna ska bekräftas skriftligen genom en officiell skrivelse. När det gäller överenskommelser vid första och andra behandlingen ska Corepers ordförande skriftligen bekräfta den preliminära överenskommelsen till ordföranden för det ansvariga utskottet. När det gäller tidiga överenskommelser vid andra behandlingen ska ordföranden i det ansvariga utskottet underrätta rådet om att han eller hon kommer att rekommendera kammaren att rådets ståndpunkt vid första behandlingen, i den mån den motsvarar texten till den preliminära överenskommelsen ska antas utan ändringar vid parlamentets andra behandling[1].

Det måste finnas tillräckligt med tid mellan utskottets godkännande av den preliminära överenskommelsen och omröstningen i parlamentet för att de politiska grupperna ska kunna utarbeta sin slutliga ståndpunkt.

Den preliminära överenskommelsen ska genomgå en juridisk och språklig slutgranskning i enlighet med artikel 203 i arbetsordningen. Inga förändringar får göras av en preliminär överenskommelse utan uttryckligt godkännande, på lämplig nivå, från både parlamentet och rådet.

4. Stöd till förhandlingsgruppen

Förhandlingsgruppen ska förses med alla de resurser som krävs för att den ska kunna utföra sitt arbete ordentligt. Den ska bistås av en ”administrativ projektgrupp”, som samordnas av det ansvariga utskottets sekretariat, och bör åtminstone omfatta enheten för lagstiftningsfrågor, rättstjänsten, direktoratet för rättsakter, parlamentets presstjänst och andra relevanta tjänsteenheter, som bestäms från fall till fall. De politiska gruppernas rådgivare ska bjudas in till sammanträden som hålls för att förbereda eller följa upp trepartsmöten. Enheten för lagstiftningsfrågor ska samordna tillhandahållandet av administrativt stöd till parlamentets delegation till förlikningskommittén.

[1] Se punkt 18 i den gemensamma förklaringen om praktiska bestämmelser för medbeslutandeförfarandet.

BILAGA IV – Turordningen för ordförandeskapet i rådet[1]

Turordning för ordförandeskapen, indelade i grupper om tre medlemsstater (ordförandeskapstrion)

Rumänien	Januari – juni	2019
Finland	Juli – december	2019
Kroatien	Januari – juni	2020
Tyskland	Juli – december	2020
Portugal	Januari – juni	2021
Slovenien	Juli – december	2021
Frankrike	Januari – juni	2022
Tjeckien	Juli – december	2022
Sverige	Januari – juni	2023
Spanien	Juli – december	2023
Belgien	Januari – juni	2024
Ungern	Juli – december	2024
Polen	Januari – juni	2025
Danmark	Juli – december	2025
Cypern	Januari – juni	2026
Irland	Juli – december	2026
Litauen	Januari – juni	2027
Grekland	Juli – december	2027
Italien	Januari – juni	2028
Lettland	Juli – december	2028
Luxemburg	Januari – juni	2029
Nederländerna	Juli – december	2029
Slovakien	Januari – juni	2030
Malta	Juli – december	2030

[1] EUT L 208, 2.8.2016, s. 42.

Bilaga V – Följderna av Förenade kungarikets utträde ur Europeiska unionen för de majoriteter och tröskelvärden som används inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet

Majoriteter som används inom det ordinarie lagstiftningsförfarandet	
I parlamentet	
Enkel majoritet:	Majoritet av de avgivna rösterna
Kvalificerad majoritet:	Majoritet av parlamentets ledamöter (vid en omröstning i kammaren krävs med andra ord 353 av 705 röster)
I rådet	
Enkel majoritet:	Majoritet av dess medlemsstater (14 medlemsstater stöder förslaget)
Kvalificerad majoritet:	Förslaget stöds av 55 % av medlemsstaterna (dvs. 15 medlemsstater) som utgör minst 65 % av EU:s befolkning
Enhällighet:	Alla medlemsstater som röstar är för (nedlagda röster hindrar inte antagande med enhällighet)

Tröskelvärden för förfarandemässiga framställningar i parlamentet	
Lågt tröskelvärde:	En tjugondel av parlamentets ledamöter eller en politisk grupp (36 ledamöter)
Medelhögt tröskelvärde:	En tiondel av parlamentets ledamöter, som utgörs av en eller flera politiska grupper eller enskilda ledamöter, eller en kombination av bådadera (71 ledamöter)
Högt tröskelvärde:	En femtedel av parlamentets ledamöter, som utgörs av en eller flera politiska grupper eller enskilda ledamöter, eller en kombination av bådadera (141 ledamöter)